

LABORATOR DE LITERAȚIE

GHID PENTRU ÎNVĂȚĂTORI

Școli cu
scLipici

 **Toți Copiii
Citesc**

LABORATOR DE LITERAȚIE

GHID PENTRU
ÎNVĂȚĂTORI

Laborator de literație - Ghid pentru învățători

Mai 2026

Autori: Marinela Scripcariu, Maria Kovacs, Sorana Pogăcean

Așezare în pagină: Cătălina Szocska

Asociația Toți Copiii Citesc

Această lucrare este licențiată sub o licență

Creative Commons Atribuire – NeComercial – FărăModificări 4.0 Internațional (CC BY-NC-ND 4.0).

Puteți distribui această lucrare în mod liber, cu condiția să:

- menționați autorii și Asociația Toți Copiii Citesc ca sursă originală;
- nu utilizați materialul în scopuri comerciale;
- nu modificați, adaptați sau traduceți conținutul fără acordul deținătorului drepturilor.

Detalii complete despre licență: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

CUPRINS

CONȘTIENȚIZARE FONOLOGICĂ ȘI FONEMICĂ

CÂTE CUVINTE	5
JOCUL CU RIME	6
JOCUL CU MARIONETE.....	7
CUTIILE ELKONIN.....	8
JOCUL CU SUNETE.....	10
MONSTRULEȚUL MÂNCĂCIOS.....	11

DECODARE ȘI CORESPONDENȚA FONEM-GRAFEM

CUVINTE IDENTICE.....	15
CUTIA CU LITERE.....	16
COLOREAZĂ LITERELE.....	17
CONSTRUIREA CUVINTELOR.....	18
RECUNOAȘTEREA CUVINTELOR.....	19
CUVINTE CIFRATE.....	20
LANȚ DE CUVINTE.....	21
ABEL.....	22
BANCA DE CUVINTE.....	24

FLUENȚĂ

CITIREA FLUENTĂ	28
PIRAMIDA CUVINTELOR.....	30
MINI-CARTE.....	31
CITIREA ÎN COR.....	32
CITIREA REPETATĂ	33
CITIREA IMITATIVĂ	35
TEATRUL RADIOFONIC.....	36

VOCABULAR

ARUNCĂ MINGEA	40
VOCABULARUL DESENAT.....	41
CUVINTE CÂNTATE	42
ALFABETAR.....	43
GĂSEȘTE CUVÂNTUL.....	46
CĂUTĂTORII DE CUVINTE.....	47

COMPREHENSIUNE

AUDIAREA ACTIVĂ A POVEȘTII	51
ORDONEAZĂ EVENIMENTELE.....	52
REPOVESTIRE CU IMAGINI.....	53
ROATA ÎNTREBĂRILOR.....	54
LECTURA PREDICTIVĂ.....	55
ACTIVITATE DIRIJATĂ DE LECTURĂ.....	56
CITEȘTE ȘI POTRIVEȘTE.....	58
ILUSTRĂM ȘI POVESTIM.....	59
CITIRE ȘI INTEROGARE.....	60
ANALIZA PERCEPȚIILOR: CE VĂD? CE AUD? CE SIMT?.....	61
INTEROGAREA AUTORULUI.....	63
ȘTIU - VREAU SĂ ȘTIU - AM ÎNVĂȚĂT.....	65
SINELG.....	66
RELAȚIA ÎNTREBARE-RĂSPUNS	67
SPUNE CE CREZI.....	69
CERCUL DE LECTURĂ.....	70

SCRIERE

SCRIEREA ÎN COMUN.....	75
SCRIEREA CREATIVĂ - SIMȚURI.....	76
JURNALUL DE LECTURĂ.....	77
SCHIMBAREA PERSPECTIVEI.....	78
ROL - AUDITORIU - FORMAT - TEMĂ	79
MAREA CARTE DESPRE	81

BIBLIOGRAFIE.....	82
-------------------	----

Introducere

Ghidul de față se adresează profesorilor pentru învățământ primar. El conține numeroase metode și activități de dezvoltare a literației în clasele primare, grupate pe șase arii de dezvoltare. Aceste arii au fost indicate în mai multe studii ca fiind cele care necesită atenție obligatoriu în sala de clasă pentru bunul progres al elevilor în dezvoltarea competenței de literație:

- conștientizarea fonologică (inclusiv fonemică)
- decodarea și corespondența fonem-grafem
- fluența
- vocabularul
- comprehensiunea
- scrierea

Pentru fiecare metodă/activitate, prezentarea include menționarea nivelului de dezvoltare a literației la care se recomandă folosirea, cu o granularitate mai mare la începutul școlarității, astfel:

- literația emergentă (corespunde începutului clasei pregătitoare),
- nivelul PP (corespunde finalului clasei pregătitoare),
- nivelul P (începutul clasei 1),
- nivelul 1 (finalul clasei 1),
- nivelul 2 (clasa a 2-a),
- nivelul 3/4 (clasele a 3-a/a 4-a).

În funcție de rezultatele evaluării competențelor de literație ale elevului, se pot astfel alege activități relevante pentru a-i susține eficient progresul.

Unele metode/activități sunt marcate ca fiind mai eficiente dacă se folosesc individual/ frontal, altele cu elevii lucrând în perechi sau în grup mic. Ne gândim aici la folosirea lor inclusiv la programul de învățare remedială sau în lucrul unu-la-unu cu profesor de sprijin, precum și la folosirea lor pentru diferențierea procesului de predare-învățare.

Pentru fiecare activitate descrisă, ghidul menționează resursele necesare, făcându-se trimiteri, acolo unde este cazul, spre resurse existente online: cărți pentru copii, fișe de lucru, scurte filmări în care se folosesc metodele/ activitățile descrise. Aceste trimiteri spre resurse deschise, disponibile online, sunt accesibilizate prin coduri QR.

Pentru mai buna înțelegere a metodelor și activităților prezentate în acest ghid, recomandăm parcurgerea cursului online cu acces liber [Toți copiii citesc](#).

Scanează codul QR pentru acces la curs:

Conștientizare fonologică și fonemică

Despre această arie

Conștientizarea fonologică este capacitatea de a observa, recunoaște și manipula structura sonoră a limbajului oral, independent de codul alfabetic. Ea presupune înțelegerea faptului că vorbirea poate fi segmentată în unități mai mici, precum propoziții, cuvinte, silabe și sunete.

Conștientizarea fonologică este un termen-umbrelă, care include mai multe niveluri de analiză a sunetelor limbii.

Include abilități precum:

- distingerea cuvintelor care alcătuiesc o propoziție;
- despărțirea cuvintelor în silabe;
- combinarea silabelor pentru a forma cuvinte;
- identificarea rimelor;
- recunoașterea unui anumit sunet dintr-un cuvânt și localizarea sa (poziție inițială, finală, intermediară);
- segmentarea unui cuvânt în sunetele componente;
- combinarea sunetelor pentru a rosti/recunoaște cuvântul.

Conștientizarea fonemică este o componentă specifică și mai avansată a conștientizării fonologice. Ea se referă la capacitatea de a identifica și manipula fonemele, care sunt cele mai mici unități sonore ale limbii.

Exemple de sarcini de conștientizare fonemică:

- identificarea primului sunet din „masă” (/m/);
- segmentarea cuvântului „lac” în /l//a//k/;
- combinarea sunetelor /s//a//r/ pentru a forma „sar”;
- eliminarea unui sunet („sare” fără /e/ va fi „sar”; „sare” fără /s/ va fi „are”);
- adăugarea unui sunet (cu /s/ plasat în fața lui „cad” rezultă „scad”)
- substituirea unui sunet (dacă înlocuim /m/ din „mare” cu /p/, rezultă „pare”).

Conștientizarea fonologică este un predictor esențial al dezvoltării citit-scrisului. Conștientizarea fonemică, în mod special, are o legătură deosebit de puternică cu:

- învățarea corespondenței dintre sunete și litere;
- decodarea cuvintelor;
- ortografierea.

Dificultățile în dezvoltarea conștientizării fonologice (inclusiv fonemice) sunt frecvent asociate cu dificultăți de citire timpurie. Copiii care au un limbaj oral bogat, cărora li se citește regulat acasă, care învață poezii, cântece, care se joacă cu rime, dezvoltă bazele conștientizării fonologice. Copiii cu un limbaj oral limitat au nevoie de mai multă instruire directă, mai ales pentru a deveni conștienți de foneme, pentru a distinge fiecare sunet care compune un cuvânt.

Cum se manifestă dificultățile în dezvoltarea conștientizării fonologice?

Cum percepe copilul?

- „Nu sunt sigur câte silabe are numele meu.”
- „Nu știu cuvinte care rimează cu „casă” (etc.).”
- „Nu înțeleg ce trebuie să fac ca să spun sunetele din cuvântul joc.”

Cum percepe părintele?

- „Copilul meu nu este interesat de jocuri cu cuvinte, cu silabe, rime.”
- „Copilul meu găsește cu greu cuvinte care rimează cu cuvinte simple cum ar fi „casă”.”

Ce observă profesorul?

- Elevul nu poate număra cuvintele dintr-o propoziție, silabele dintr-un cuvânt, sunetele dintr-un cuvânt.
- Elevul nu leagă sunetele; de exemplu, rostește sunetele aferente literelor j, o, c, dar nu își dă seama că, legate, ele compun cuvântul „joc”.
- Elevul nu realizează corect activitățile de înlocuire a unui fonem cu un altul; de ex., nu poate înlocui /k/ cu /m/ pentru a transforma „casă” în „masă” etc.

În următoarele pagini, prezentăm activități și metode concrete care vizează această arie de dezvoltare a literației.

CÂTE CUVINTE

ARIA VIZATĂ

☒ Conștientizarea fonologică și fonemică	☐ Vocabular
☐ Decodare	☐ Comprehensiune
☐ Fluență	☐ Scriere

MOD DE LUCRU

☒ Individual
☒ Grup mic
☒ Toată clasa

RESURSE

Enunțuri cu 2-4 cuvinte
Fișă de lucru (ca mai jos)

NIVEL DE LITERAȚIE

☒ Emergent	☐ 1
☒ PP	☐ 2
☐ P	☐ 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Identificarea cuvintelor distincte în enunțuri este o activitate de dezvoltare a conștiinței fonologice. Pregățiți enunțuri formate din 2-4 cuvinte preluate dintr-o lectură recentă sau formulate pornind de la un asemenea text. Este important ca elevii să înțeleagă sensul enunțurilor.

Pentru început, realizați activitatea oral. Citiți enunțul și cereți elevilor să repete. Rostiți enunțurile în cadență natural, fără a face pauze între cuvinte. Numărați împreună cuvintele. Mai apoi, după ce roștiți enunțul, cereți elevilor să ridice atâtea degete câte cuvinte aud.

După exersarea orală, împărtășiți elevilor fișa de lucru (pentru exemplificare, a se vedea mai jos) și cereți să încercuiască fiecare cuvânt din fiecare propoziție, să numere cuvintele din fiecare propoziție și să coloreze, pentru fiecare, bulina cu numărul corect de cuvinte.

- Ascultă și repetă propozițiile.
Încercuiește fiecare cuvânt din propoziție.
Colorează bulina cu numărul de cuvinte din fiecare propoziție.

SUNT AVA.

AM ARIPI.

VREAU SĂ ZBOR.

SUNT UN PUI.

ZBOR TOT MAI SUS.

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, Fișe de lucru – *Fli, fla, flu*

JOCUL CU RIME

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență
- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Fișe cu cuvinte care rimează

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Citiți de mai multe ori cele trei cuvinte (SAC, NAS, NOR) de pe imaginile de mai jos pentru a vă asigura că elevii le pot citi singuri. Apoi cereți elevilor să asculte cu atenție cuvintele pe care le veți spune, unul câte unul, din tabelul cu trei coloane de mai jos. Pentru fiecare cuvânt, elevii vor avea de stabilit cu care dintre cele trei cuvinte inițiale rimează.

După finalizarea activității de ascultare și identificare orală a rimelor, elevii vor decupa cuvintele din fișa cu trei coloane și le vor plasa sub SAC/NAS/NOR, funcție de rimă.

☐ DOR	☐ AC	☐ LOR
☐ VAS	☐ LAS	☐ MAC
☐ FAC	☐ RAC	☐ PAS
☐ MOR	☐ TAC	☐ RAS
☐ LAC	☐ VOR	☐ COR

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, Fișe de lucru – *Cari și Moni în zăpadă*

JOCUL CU MARIONETE

ARIA VIZATĂ

☒ Conștientizarea fonologică și fonemică	☐ Vocabular
☐ Decodare	☐ Comprehensiune
☐ Fluență	☐ Scriere

MOD DE LUCRU

☒ Individual
☒ Grup mic
☒ Toată clasa

RESURSE

Marionete/
Obiecte pentru confecționarea
marionetelor

NIVEL DE LITERAȚIE

☒ Emergent	☐ 1
☒ PP	☐ 2
☒ P	☐ 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Se prezintă materialele și obiectivul acestui joc. Este nevoie să confecționăm/obținem două marionete pentru teatru de păpuși a căror gură va fi deschiderea dintre degetul mare și restul degetelor. Jocul urmărește să familiarizeze copiii cu silaba prin rostirea cu deschideri ale gurii/mâinii acoperite cu marioneta. Profesorul demonstrează și copiii repetă până când înțeleg sarcina.

În timpul activității

Anunțăm copiii că urmează să ne jucăm cu marionetele și ne pregătim să fim păpușari iscușiți care știu arăta cum vorbesc păpușile. Pentru aceasta, este nevoie să învățăm despărțirea cuvintelor în silabe/cât de des trebuie să deschidă gura o marionetă ca să rostească ceva.

Pentru copil, acesta este un joc atractiv și dezvoltă o abilitate care poate fi fructificată ulterior într-un teatru de păpuși. El poate vizualiza deschiderea gurii marionetei exact pe silaba rostită. Este o metodă mai eficientă decât cea în care le cerem copiilor să-și țină mâna sub bărbie. Marioneta poate fi pipăită și deschiderea gurii ei poate fi văzută, în același timp.

După activitate

În funcție de vârsta copiilor, se sortează obiecte după numărul de silabe din cuvintele care le denumesc.

NOTE

Marionetele se pot confecționa din materiale textile vechi, combinate cu carton. Pregătirea lor este o activitate pe care o puteți lăsa în seama voluntarilor/părinților sau puteți implica elevii la AVAP în pregătirea păpușilor.

SURSĂ

Scripcariu Marinela. *Abordarea holistică a citit-scrisului* (Lucreare de gradul I)

CUTIILE ELKONIN

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Cutiile Elkonin, monede/jetoane/pioni/mașinuțe (obiecte mici)

[Explicație video](#)

[Demonstrație video](#)

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Se poate porni de la imagini/cartonașe cu imagini pe care copiii să le numească și să alcătuiască oral propoziții. Apoi propoziția se desparte în cuvinte și ne oprim la cuvântul/cuvintele propuse pentru segmentare.

În timpul activității

Utilizarea cutiilor Elkonin este o activitate care își propune să dezvolte abilitatea elevului de a segmenta cuvintele în foneme. E nevoie pentru activitate de o serie de pătrate legate între ele pe orizontală, desenate pe o bucată de hârtie (așa-numitele cutii Elkonin). Numărul pătratelor va fi egal cu numărul fonemelor în cuvântul pe care elevul îl va segmenta. Se alege apoi jetoane sau alt fel de obiecte mici, de exemplu bomboane. Se alege un cuvânt scurt (2-4 foneme) și se utilizează o cutie Elkonin cu numărul corespunzător de pătrate. Se pronunță cuvântul în mod natural, apoi se rostește din nou fonem cu fonem. Când se pronunță fonemele, se așază pentru fiecare câte o monedă/bomboană într-o cutie de la stânga la dreapta. Copilul face și el ce a făcut profesorul folosind același cuvânt. Se repetă procesul până când copilul reușește să despartă cuvântul în foneme.

Se repetă activitatea cu un alt cuvânt. În funcție de cât de grea este activitatea pentru copil, se alege un cuvânt cu același număr de foneme sau cu numere diferite. Când copilul reușește să segmenteze cuvintele în foneme destul de bine, se folosesc litere în loc de monede sau bomboane.

Când așezarea literelor în cutia Elkonin este o activitate ușoară pentru copil, se renunță la pătrate și se plasează doar literele. În loc de foaia cu pătratele desenate, se poate folosi o pânză/suprafață cu buzunare.

După activitate

În funcție de vârstă, se poate folosi *Banca de cuvinte*: cuvintele segmentate, scrise pe cartonașe, se adaugă în *Banca de cuvinte*. Copiii exersează recunoașterea lor rapidă/instantanee.

 NOTE

Pregătirea recipientului personalizat pentru colectarea cuvintelor „în bancă” se realizează cu implicarea elevilor.

 SURSĂ

Temple, C. et al (2022). *All Children Read: Teaching for Literacy in Today's Diverse Classrooms*

--	--	--

--	--	--	--

JOCUL CU SUNETE

ARIA VIZATĂ

☒ Conștientizarea fonologică și fonemică	☐ Vocabular
☐ Decodare	☐ Comprehensiune
☐ Fluență	☐ Scriere

MOD DE LUCRU

☒ Individual
☒ Grup mic
☒ Toată clasa

RESURSE

Set de 4-5 cuvinte alcătuite din 3-4 sunete, preferabil preluate dintr-o povestire/carte citită recent

NIVEL DE LITERAȚIE

☒ Emergent	☐ 1
☒ PP	☐ 2
☒ P	☐ 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Anunțați copiii că veți vorbi „păsărește”. Rostiți setul de cuvinte cu care urmează să lucrați. De exemplu, după povestea „Pantofii lui Mili”, puteți folosi: roz, mov, roșu, Mili, melc. Aceste cuvinte se rostesc doar, nu se scriu/nu se arată copiilor în forma lor scrisă.

Spuneți: Am să vă spun acum aceste cuvinte păsărește și voi va trebui să recunoașteți ce cuvânt am spus. Ascultați cu atenție! Apoi rostiți cuvintele segmentate pe sunete: /m//o//v/ - Ce am spus? /m//i//l//i/ - Ce am spus? Șamd.

După ce demonstrați cu fiecare cuvânt, nu neapărat pe rând, cereți copiilor să traducă și ei în limba „păsărească” aceleași cuvinte. Spuneți: mov – cum spunem păsărește acest cuvânt? Dacă spun - /m//ov/ sau /mo//v/ sau /m//o//ov/, repetați cum se spune corect cuvântul în „păsărească”.

Invitați acei copii care pot realiza segmentarea fonemică să vorbească „păsărește” și pe cei care încă învață să repete.

După exersări multiple cu cele 4-5 cuvinte inițiale, pe care elevii le pot acum segmenta corect, se pot introduce cuvinte cu un sunet schimbat, de exemplu ros în loc de roz, moș/moț în loc de mov etc.

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, cartea *Pantofii lui Mili*

MONSTRULEȚUL MÂNCĂCIOS

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

MOD DE LUCRU

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere
- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Carte ilustrată care conține text cu multe rime, Monstrulețul Mâncăcios, bilețele cu cuvintele care rimează

[Explicație video](#)

[Demonstrație video](#)

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3-4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Se pregătește o cutie decorată ca și cum ar fi un cap de monstru cu gura deschisă (vezi imaginea mai jos). Pentru a realiza Monstrulețul Mâncăcios, colaborați cu familia sau cu voluntari. Alegeți o poveste sau poezie cu multe rime (de exemplu, Apolodor, cărți de Julia Donaldson, dr. Seuss, poezii din cărți frumos ilustrate pentru copii etc.) Pregătiți bilețele / cartonașe pe care scrieți câte un cuvânt care are pereche cu care rimează, cu litere de tipar, în mai multe exemplare. Pregătiți și câteva cartonașe goale în caz că e nevoie să mai scrieți cuvinte/perechi noi.

În timpul activității

Spuneți copiilor că Monstrulețul Mâncăcios e înfometat și dorește să mănânce rime din povestea sau poezia ascultată. Recitiți fragmentele care rimează de mai multe ori pentru a facilita identificarea rimele.

Când copiii le identifică, vin la Monstruleț, iau bilețele cu cuvintele care rimează și le pun în gura Monstrulețului, după ce au rostit repetat cuvintele care rimează.

După activitate

La capătul zilei, recitiți-le copiilor meniul Monstrulețului, arătându-le bilețele pe care ați scris cuvintele. Cereți-le lor să vină să scoată din „stomacul” monstrului bilete și să spună cuvântul/cuvintele care rimează cu cel de pe bilet. Puteți să le cereți și alte cuvinte decât cele din text.

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, *Start bun în clasa pregătitoare, Ghid pentru învățători*

Decodare și corespondența fonem-grafem

Despre această arie

Dezvoltarea abilității de a **decoda** sau a **recunoaște cuvintele** presupune cunoașterea literelor alfabetului și a relației lor cu sunetele – relația grafo-fonemică – sau, altfel spus, corespondența literă-sunet. Urmărim să îi învățăm pe copii că sunetele sunt redade prin litere și că o literă sau un grup de litere denotă consecvent același sunet. Cunoașterea acestei relații va ajuta copiii să decodeze cuvinte necunoscute, să spargă codul textului scris. Stăpânirea cheii de spargere a „codului” le permite apoi să citească atât cuvinte izolate, cât și cuvinte legate în propoziții etc.

Abordarea cea mai larg răspândită de învățare a citit-scrisului în sistemul nostru de învățământ este metoda fonetică, analitico-sintetică. Mai puțin răspândit este însă demersul de a-i învăța pe copii să decodeze citind cuvinte care apar într-un text întreg.

Instruirea fonetică analitico-sintetică explicită și sistematică – individual, în grup mic sau în grup mare (clasă) – este mai eficientă atunci când oferă copiilor ocazii frecvente de a învăța nu doar despre relația literă-sunet, ci și de a aplica aceste cunoștințe în citirea cuvintelor izolate, a propozițiilor și textelor întregi (povești, cărți ilustrate la nivelul de citire adecvat).

Cum se manifestă dificultățile în decodare/recunoașterea cuvintelor?

Cum percepe copilul?

- „Mă încurc când încerc să citesc cuvintele din această lecție.”
- „Cititul cuvintelor mă obosește atât de tare încât nu mai înțeleg ce citesc.”
- „Nu știu cum să rostesc acest cuvânt.”

Cum percepe părintele?

- „Copilul meu deseori se împotmolește la anumite cuvinte când citește.”
- „Eu îi rostesc majoritatea cuvintelor, el doar numește literele.”
- „Citește foarte lent pentru că stă să buchisească cuvintele.”
- „Nu înțelege prea multe din cele citite pentru că citește foarte lent.”

Ce observă profesorul?

- Elevul întâmpină dificultăți în realizarea legăturii sunet-literă atunci când citește și scrie.
- Elevul încurcă literele.
- Elevul citește pe litere. Pronunță cuvintele/leagă sunetele cu greu (identifică literele, dar nu rostește cuvântul).

Cum se poate dezvolta această abilitate?

Decodarea se învață cel mai bine prin instruire sistematică, nu prin expunere întâmplătoare la text, ci prin exerciții gândite să construiască treptat înțelegerea relației dintre fiecare literă și sunet. Copiii care întâmpină dificultăți în această privință au nevoie de mai mult timp și de mai multe ocazii de exersare decât colegii lor.

Câteva principii care ghidează activitățile eficiente de decodare:

- **De la simplu la complex.** Introduceți mai întâi corespondența literă-sunet folosind cuvinte scurte, simple, fără aglomerări de consoane, fără grupuri de litere sau diftongi. Numărul de silabe nu oferă suficientă orientare: un cuvânt monosilabic precum strop sau strâmb este foarte dificil de citit pentru un începător. Porniți de la cuvinte monosilabice cu compoziție CVC sau bisilabice CVCV.
- **Asigurați diverse ocazii de exersare a recunoașterii cuvintelor.** Aceleași set de cuvinte poate fi folosit la activități diferite: citire cu voce tare, jocuri cu litere, scriere, construirea cuvintelor din jetoane. Varietatea menține atenția și consolidează învățarea.
- **Alternați între cuvinte izolate și text continuu.** Exersarea decodării/recunoașterii cuvintelor izolate consolidează corespondența literă-sunet; citirea propozițiilor și textelor scurte o face funcțională. Ambele sunt necesare - niciuna nu e suficientă singură.

În următoarele pagini, prezentăm activități și metode concrete care vizează această arie de dezvoltare a literației.

CUVINTE IDENTICE

ARIA VIZATĂ

☐ Conștientizarea fonologică și fonemică	☐ Vocabular
☒ Decodare	☐ Comprehensiune
☐ Fluență	☐ Scriere

MOD DE LUCRU

☒ Individual
☒ Grup mic
☒ Toată clasa

RESURSE

Fișă cu aproximativ 10 perechi de cuvinte identice preluate dintr-o lectură recentă, scrise distanțat unele de altele sau în două coloane, dar în ordine diferită

NIVEL DE LITERAȚIE

☒ Emergent	☐ 1
☒ PP	☐ 2
☐ P	☐ 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Esența activității este citirea și recunoașterea rapidă a perechilor de cuvinte identice.

Indicați și roștiți cuvintele din prima coloană, cereți elevilor să le localizeze/indice pe fișa lor și să le rostească. Se pot număra sunetele/literele. După exersarea citirii lor, cereți elevilor să găsească perechea (forma identică a) fiecărui cuvânt și să unească perechile.

Activitatea se poate realiza frontal sau în perechi, în funcție de nivelul de citire al copiilor.

- Rostește cuvintele împreună cu învățătoarea ta. Spune câte sunete are fiecare cuvânt. Unește cuvintele identice.

MIC
MARE
NOU
BUN
LUNG
SCURT
ROTUND
PĂTRAT
VERDE
MARO

VERDE
MARO
NOU
LUNG
SCURT

MIC
BUN
MARE
ROTUND
PĂTRAT

The illustration shows a child pushing a shopping cart overflowing with various household and grocery items. To the left is a vertical list of words. A yellow arrow points from the word 'NOU' in the list to the word 'NOU' in a separate column of words. To the right of the cart is another column of words, each in a rounded rectangular box. The words in the columns are: VERDE, MARO, NOU, LUNG, SCURT, MIC, BUN, MARE, ROTUND, PĂTRAT.

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, Fișe de lucru – *Cel mai bun lucru care s-a pomenit*

CUTIA CU LITERE

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Cutie sau alt recipient în care încap mai multe litere preferabil din lemn, pâslă, plastic, carton, coală mare de hârtie

[Explicație video](#)

[Demonstrație video](#)

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Pregătiți o cutie în care se pun litere în mod ideal din lemn, plastic etc.

În timpul activității

Se alege o temă, de exemplu: cumpărături, animale, fructe, nume de persoane și altele.

Elevii vin pe rând și scot din cutie o literă, spun un cuvânt care începe cu acea literă și se potrivește temei. De exemplu: La cumpărături. Spunem copiilor că vom face o listă de cumpărături și pentru asta ne vom folosi de literele din cutie. Copilul scoate litera și spune un cuvânt care începe cu acea literă.

Dacă un copil nu recunoaște litera, pronunțăm sunetul și îi cerem să găsească un cuvânt care începe cu acel sunet.

Profesorul scrie cuvintele spuse de copii (cu tipul de litere funcție de nivelul copiilor) pe o coală mare de hârtie. Dacă unii elevi știu deja să scrie, profesorul poate cere acelor elevi să scrie pe coala de hârtie cuvintele găsite, spunând pe litere ceea ce scrie.

După activitate

Aceste cuvinte se vor folosi într-o activitate ulterioară pentru a exersa citirea/recunoașterea rapidă a cuvintelor. Copiii pot ilustra cuvintele, iar desenele și cuvintele alăturate se expun în clasă pentru a fi citite repetat.

Această activitate de citire globală este, în esență, una de etichetare.

NOTE

Pregătirea cutiei cu litere se poate face în colaborare cu părinții sau cu voluntari. Cutia cu litere este recomandabil să fie lăsată la îndemâna copiilor pentru a se putea juca cu ele și independent de profesor. Se pot folosi la început doar literele mari, iar pe măsură ce copiii avansează, se pot introduce și literele mici.

COLOREAZĂ LITERELE

ARIA VIZATĂ

Conștientizarea fonologică și fonemică

Decodare

Fluență

Vocabular

Comprehensiune

Scriere

MOD DE LUCRU

Individual

Grup mic

Toată clasa

RESURSE

Fișa de lucru (după cum se arată în imaginea de mai jos), creion (colorat)

NIVEL DE LITERAȚIE

Emergent 1

PP 2

P 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Pregătiți o fișă de lucru după cum se arată mai jos. Preluati 5-6 cuvinte scurte, simple, dintr-un text lecturat recent. Treceți-le în prima coloană a unui tabel. Repetați în a doua coloană toate literele din cuvânt în ordinea corectă, însă includeți și 2-3 litere care nu sunt necesare.

Cereți elevilor să coloreze, pe fiecare rând, doar literele care compun cuvintele date, în ordinea corectă în care apar în cuvânt.

MILI	M	P	I	L	M	I
ROȘU	R	P	O	Ș	M	U
ARE	A	B	D	R	E	C
ROZ	E	R	D	O	U	Z
MOV	M	U	O	V	R	Z

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, Fișe de lucru – *Pantofii lui Mili*

CONSTRUIREA CUVINTELOR

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență
- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Cartonașe sau piese mici de lemn/plastic (tip Scrabble) cu mai multe exemplare din literele țintă; cartonaș cu cuvintele țintă

[Explicație video](#)

[Demonstrație video](#)

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Citim împreună cu elevii un text întreg (poveste, text informativ). Textul poate fi unul care s-a construit anterior cu copiii sau se poate folosi un text pe care l-am citit anterior copiilor. Scoatem din acest text 4-6 cuvinte frecvente, cu o structură simplă (3-4 litere) care, prin adăugare sau substituție de litere, conduc la alte cuvinte ce pot fi citite la fel de ușor. Cuvintele acestea ar putea ajunge în banca de cuvinte. Scriem pe cartonașe aceste cuvinte.

În timpul activității

Pregătim seturi de litere care apar în cuvintele țintă și alte 2-3 litere cunoscute de copii. Grupăm seturile de litere pe vocale și consoane, fără să folosim neapărat noțiunile acestea în comunicarea cu copiii.

Începem cu unul dintre cuvintele extrase din text, arătând copiilor cartonașul pe care am scris cuvântul. Cerem unui copil să construiască acel cuvânt folosind literele din set și să-l citească. Apoi se înlocuiesc unele litere, de preferință cele inițiale, pentru a construi un cuvânt nou. Copilul citește cuvântul. Pentru un copil lipsit de experiență, atât ar fi destul pentru o primă sesiune.

După activitate

La o sesiune mai avansată, se înlocuiește elementul final sau se adaugă litere pentru a obține noi cuvinte. La final, cuvintele exersate se pot adăuga în banca de cuvinte.

NOTE

Pregătirea setului de litere (3-5 exemplare din fiecare literă) poate fi realizată cu implicarea familiei sau a voluntarilor. Se recomandă confecționarea unor seturi care să fie durabile, care să poată fi clădite unele peste altele (ca piesele de Scrabble sau Remy).

RECUNOAȘTEREA CUVINTELOR

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Fișa de lucru *Decupează, capsează, citește!*

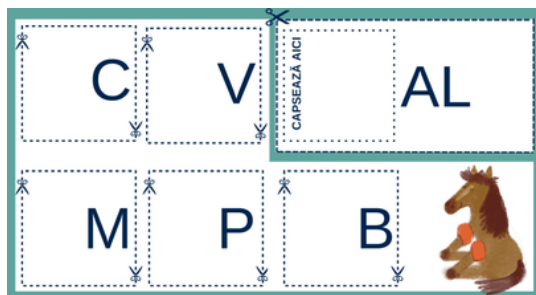
NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

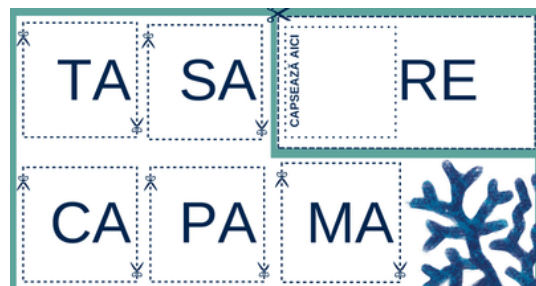
DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Se împart fișele de lucru. Elevii decupează dreptunghiul cu AL și pătratele cu litere pe liniile marcate, apoi capsează pătratele cu litere/silabe pe marginea stângă peste pătratul gol. Se obține astfel o „carte” cu câte o literă/ silabă pe fiecare filă, care, prin răsfoire, arată cuvinte formate cu literele/silaba care rămân(e) pe suprafața neacoperită de filele pătrate.

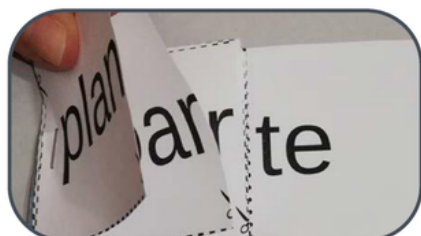
În imaginea din dreapta, de exemplu, elementul comun este „AL”.

Același tip de fișă se poate realiza cu cuvinte care conțin silabă comună, după cum se arată în imaginea alăturată.

„Cartea” va arăta astfel:

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, Fișe de lucru - *Decupează, capsează, citește!*

CUVINTE CIFRATE

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Vocabular
- Decodare
- Comprehensiune
- Fluență
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Fișa *Alfabet*/o listă cu literele alfabetului, numerotate de la 1 la 31

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Pregătiți fișa *Alfabet* sau o listă simplă cu toate literele alfabetului numerotate de la 1 la 31 pentru fiecare elev. Preluăți câteva 5-6 cuvinte, preferabil mai lungi, dintr-un text lecturat recent și scrieți-le sub formă cifrată (litera = numărul care indică poziția literei în alfabet), după cum se arată în fișa de mai jos. Cereți elevilor să identifice cuvintele redactate prin cifru și să le transcrie cu litere de mână.

În continuare, provocați elevii să scrie cuvinte cifrate sau chiar scurte mesaje, pe care să le schimbe între ei și să folosească alfabetul pentru a descifra cuvintele/mesajele primite.

Șosețică și micile creaturi - Fișă de lucru: **Alfabetul**

Ajută-l pe Șosețică să scrie literele pe fiecare căsuță în ordine alfabetică.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
A	Ă	Â					F			I
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Î							P			
23	24	25	26	27	28	29	30	31		
						X				

Descoperă ce obiecte a întâlnit Șosețică; urmărește codurile numerice. Scrie sub fiecare număr litera corespunzătoare, apoi scrie cuvântul format cu litere de mână.

Exemplu: 4. 11. 15. 2. 17. 1. 22. 24. 26. 21. 11. 1. 5.
B I L Ă

--	--	--

21. 18. 4. 18. 24

5. 18. 23.

5. 26. 4. 26. 21. 11.

--	--	--

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, Fișe de lucru – Șosețică și micile creaturi

LANȚ DE CUVINTE

ARIA VIZATĂ

☐ Conștientizarea fonologică și fonemică	☐ Vocabular
☒ Decodare	☐ Comprehensiune
☐ Fluență	☐ Scriere

MOD DE LUCRU

☒ Individual
☒ Grup mic
☒ Toată clasa

RESURSE

cuvinte scurte pentru demararea jocului

NIVEL DE LITERAȚIE

☐ Emergent	☒ 1
☒ PP	☐ 2
☒ P	☐ 3 - 4

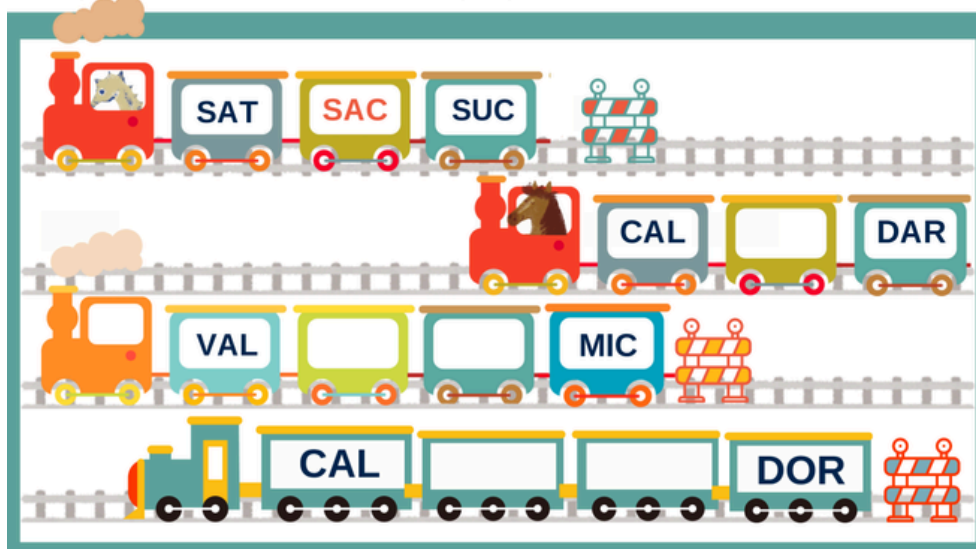
DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Oferiți elevilor un set de cuvinte simple de pornire (de exemplu, SAC, CAL, MURE etc.). Cereți-le să lucreze în grupuri de câte 4 și să construiască lanțuri cât mai lungi de cuvinte. Au voie să schimbe, să adauge sau să scoată doar câte o literă și să formeze lanțuri cât mai lungi de cuvinte. Provocarea este să nu repete cuvinte deja formate și să încerce să se întoarcă totuși la cuvântul de la care au pornit.

Exemplu: SAC, SOC, LOC, LAC, LAT, PAT, PAS, PAR, CAR, COR, DOR, DOS, DUS, ADUS, APUS, SPUS, SUPUS, SUPUSE, SUPUNE, SPUNE, SPUN, PUN, SUN, SUR, SAR, SAC

Pentru „antrenament”, se pot construi „lanțuri” scurte și se poate renunța la cerința de a se întoarce la cuvântul de pornire (vezi exemplul din imaginea de mai jos).

Cum poți ajunge de la primul vagon la ultimul schimbând, adăugând sau scoțând de fiecare dată doar câte o literă și obținând cuvinte cunoscute?

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, Fișe de lucru – Cal la mal

ABEL

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

MOD DE LUCRU

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere
- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

2 coli de flipchart
Marker
Foarfecă
Bandă de lipit

[Explicație
video](#)

[Demonstrație
video](#)

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Purtați o discuție despre o temă familiară sau citiți o poveste și discutați despre cele citite cu copiii.

În timpul activității

Spuneți-le copiilor că veți construi împreună text/poveste despre ceea ce ați discutat. Scrieți pe coală mare, cu litere de tipar (doar mari sau mari și mici, funcție de nivelul copiilor), ceea ce spun copiii. Scrieți suficient de mare încât să vadă fiecare copil, aerisit astfel încât fiecare literă, cuvânt și propoziție să se poată distinge clar. Începeți cu titlul (negociați-l cu copiii), întrebați copiii unde se scrie, cu ce literă începe, cum continuă etc. De fiecare dată când un copil a spus/propus o propoziție, învățătorul o notează (eventual o reformulează puțin dacă e prea lungă sau dacă vrea să includă un cuvânt mai special care a apărut în discuția precedentă), spunând ceea ce scrie, apoi citește propoziția și cere copiilor să repete indicând în parte fiecare cuvânt. La a doua propoziție dictată de copii, consemnată și repetată, cu fiecare cuvânt indicat în timpul citirii, se recitesc și propozițiile anterioare și se cere copiilor să repete ... și așa mai departe. Se construiește astfel un text de 5-7 propoziții cu cuvinte familiare copiilor.

Se realizează o copie exactă a textului (cuvintele să fie în același loc pe pagină). După ce s-a încheiat construirea și recitirea textului, în ziua următoare, un exemplar se decupează pe propozițiile componente. Se împart propozițiile copiilor și li se cere să plaseze exemplarul decupat pe textul inițial și să citească propoziția.

Pe acest text se poate lucra în decursul mai multor lecții, a unei săptămâni întregi. Propozițiile se decupează pe cuvinte, apoi se reconstituie. Cuvintele se pot decupa pe mai departe pe silabe sau direct pe litere, exersându-se încontinuu citirea cuvintelor/recunoașterea literelor, identificarea lor independent de cuvânt/propoziție, segmentarea fonemică etc.

Textul inițial rămâne afișat cel puțin o săptămână până se lucrează pe el, pentru ca elevii să se poată ghida după textul întreg atunci când reconstituie propoziții/cuvinte.

Pentru fluentă, se poate recurge la diverse forme de citire – de ex. se citesc doar propozițiile/cuvintele care includ o anumită literă/sunet, se citește fiecare a doua propoziție în gând, se citește în perechi, în lanț, ecou șamd.

După activitate

Textul construit se poate ilustra și transforma într-o carte (uriașă). Elevilor li se poate solicita să transcrie de mână textul.

NOTE

Pentru declanșarea discuțiilor este recomandabil să se citească o carte ilustrată, frumoasă, activitate care în sine este menită să le stârnească pofta de „literație” copiilor.

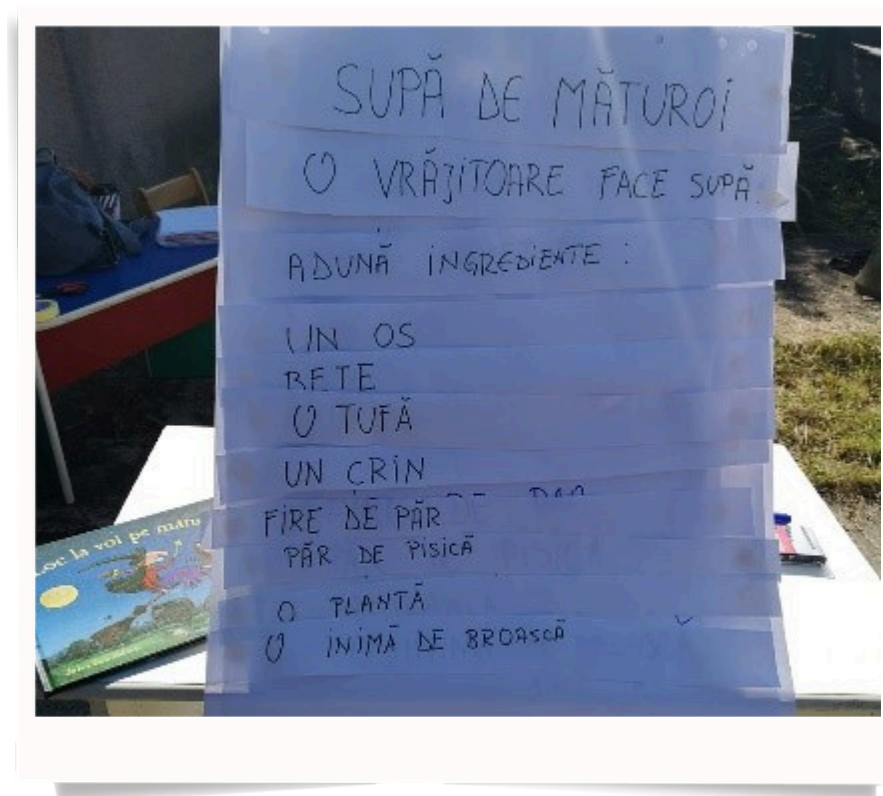
Este important ca învățătorul să ajute copiii să construiască un text potrivit nivelului lor de citire. De exemplu, se vor evita cuvintele foarte lungi înlocuindu-se cu unele mai simple. La fel, în loc de propoziții mai complexe este preferabil să se repete unele părți dintr-o anumită propoziție.

Propozițiile să nu depășească 5 cuvinte.

Se poate exersa cititul repetat cu copiii individual sau în perechi. De regulă, construirea textului pe baza celor dictate de copii este sarcina învățătorului. Este important ca textul rezultat să fie simplu, dar nu simplist.

SURSĂ

Temple, C. et al (2022). *All Children Read: Teaching for Literacy in Today's Diverse Classrooms*

BANCA DE CUVINTE

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Cartonașe de cca
2-3 cmX10-12 cm, un borcan cu
capac de 800 ml /o cutiuță de
carton, alt recipient

NIVEL DE LITERAȚIE

☒ Emergent	☒ 1
☒ PP	☒ 2
☒ P	☐ 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Pregătirea unui recipient (borcan, cutiuță, plic rezistent) în care se vor aduna bilețele (preferabil din carton) pe care s-au scris cuvinte individuale. Citirea unui text (ficțiune sau non-ficțiune) din care copilul alege un număr de 1-5 cuvinte noi sau „grele” pe care își propune să le învețe/rețină/includă în vocabularul instantaneu. Cuvintele noi pot fi extrase dintr-un text construit cu copiii (ex. ABEL).

În timpul activității

Copilul exersează recunoașterea cuvintelor și, când toate sunt recunoscute instantaneu și când a reținut sensul cuvântului, copilul pune bilețelele cu aceste cuvinte în „bancă”. Se vor insera în bancă doar acele cuvinte care sunt recunoscute repetat. După fiecare nouă adăugare a unui set de cuvinte în „bancă”, se verifică recunoașterea instantanee a cuvintelor pe bilețelele adăugate mai devreme. Profesorul poate extrage oricând bilete la întâmplare și poate verifica dacă elevul și le mai amintește. Dacă nu și le amintește, biletele se scot până când sunt recunoscute instantaneu. Aceste cuvinte se exersează.

După activitate

Cuvintele din bancă se pot grupa după litera cu care încep, după numărul de litere, numărul de foneme sau silabe, după faptul că includ o anumită literă în poziție intermediară sau finală etc. Se pot folosi cuvintele ca elemente esențiale pentru a construi o propoziție sau un text scurt.

NOTE

Pregătirea recipientului personalizat pentru colectarea cuvintelor „în bancă” este recomandabil să se facă împreună cu copilul.

SURSĂ

Temple, C. et al (2022). *All Children Read: Teaching for Literacy in Today's Diverse Classrooms*

Fluență

Despre această arie

Cititorii fluenți citesc cu voce tare fără efort și cu expresivitate – citirea lor sună natural, ca și cum ar vorbi, cu intonația corectă. Cititorii care nu și-au dezvoltat fluența citesc lent, cuvânt cu cuvânt, sacadat, cu pauze între cuvinte. Citirea lor cu voce tare este lipsită de expresivitate.

Deoarece cititorii fluenți nu trebuie să se concentreze pe decodarea cuvintelor (pe care le recunosc instantaneu), își pot concentra atenția asupra sensului textului. Ei pot face legături între ideile din text și cunoștințele și experiențele lor. Cu alte cuvinte, cititorii fluenți recunosc cuvintele și înțeleg *în același timp*.

Fluența variază în funcție de tipul de text citit, familiaritatea elevului cu vocabularul și exercițiul cititului cu voce tare. Chiar și cititorii foarte pricepuți pot citi într-o manieră lentă atunci când citesc texte cu multe cuvinte „grele” sau dintr-un domeniu necunoscut. De exemplu, cititorii altminteri fluenți s-ar putea să nu poată citi fluent un material tehnic (de ex. dintr-un jurnal medical).

Viteza citirii este mai puțin importantă decât acuratețea citirii. Când elevii sunt cronometrați, ei ar putea crede că obiectivul este viteza cât mai mare. Viteza pe care profesorii ar trebui să o măsoare este cea cu care elevul citește corect și cu o expresivitate rezonabilă.

De aceea, exersarea fluenței trebuie realizată cu texte care nu sunt prea dificile pentru elev. Dacă el încă se străduiește să decodifice majoritatea cuvintelor dintr-un text, va fi dificil să-și dezvolte fluența cu textul respectiv. Cele mai potrivite texte pentru exersarea fluenței sunt textele fie la nivel de instruire, fie la nivel independent, dar nu cele la nivel de frustrare.

Cum se manifestă dificultățile cauzate de fluența insuficient de bună?

Cum percepe copilul?

- „Mă împotmolesc când încerc să citesc mai multe dintre cuvintele din acest capitol.”
- „Îmi ia foarte mult să citesc ceva.”
- „Cititul acestei cărți îmi consumă toată energia și nu mai pot să mă gândesc la ce înseamnă cele citite.”

Cum percepe părintele?

- „Copilul meu recunoaște cuvintele, dar îi ia foarte mult timp să citească o carte scurtă sau un fragment în gând. Citește cartea fără expresivitate, fiecare cuvânt sau propoziție sună la fel.”
- „Copilul meu se împotmolește des și se pierde – nu știe unde să citească – atunci când citește ceva cu voce tare.”
- „Copilul meu își mișcă buzele când citește în gând.”

Ce observă profesorul?

- Rezultatul elevului la evaluarea cuvintelor corect citite pe minut este sub nivelul clasei.
- Îi este greu și devine frustrat când trebuie să citească cu voce tare fie din cauza vitezei, fie a acurateții citirii.
- Nu citește expresiv, nu accentuează corespunzător cuvintele, nu fragmentează propozițiile sau frazele în bucăți cu sens.

Cum se poate dezvolta fluența?

- Evaluați elevul pentru a elimina abilitățile slabe de decodare sau de recunoaștere instantanee a cuvintelor ca sursă a dificultăților.
- Oferiți elevului texte la nivelul potrivit (independent sau de instruire) cu care poate exersa cititul repetat.
- Cronometrați elevul și calculați scorul de cuvinte corect citite pe minut. Arătați-i progresul pe care îl înregistrează la acest scor atunci când recitește textul de 2-3 ori, pentru a-l motiva să exerseze.

În următoarele pagini, prezentăm activități și metode care țintesc dezvoltarea fluenței.

CITIREA FLUENTĂ

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluentă
- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Text sau listă de cuvinte
(vezi imaginea de mai jos)

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent
- PP
- P
- 1
- 2
- 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Se cere copilului să citească cuvintele sau textul cât poate de repede, fără să turuie. Se poate cronometra timpul la citiri succesive, iar rezultatele se pot reprezenta într-un tabel simplu.

În cazul listei de cuvinte, se recomandă includerea mai multor cuvinte din aceeași familie sau cuvinte care seamănă (ex. cumpăr – cumpăra, orar – oraș).

🗨️ Citește cuvintele de mai multe ori. Cronometrează-te și notează timpul în tabelul de mai jos.

car	care	carte	cărți	carton
bun	buni	bunic	bunici	bunicel
ora	ore	ori	orar	oraș
librar	liber	librari	librărie	colibă
cumpăr	cumpăra	cumpăt	cumpărături	compar

	Număr secunde
Prima citire	
A doua citire	
A treia citire	

Pentru elevii care au o viteză de citire prea lentă pentru clasa a II-a, recomandăm de asemenea:

- Citirea în cor: se citește rar o parte din text, acordând atenție intonației corecte.
- Citirea în perechi: citesc doi elevi cu capacități diferite, având rol în diminuarea inhibiției.
- Citirea ecou: un elev citește, iar altul îi este ecoul, sau unul citește, iar ecoul este un grup de elevi; un grup de elevi citește în cor, iar ecoul este alt grup.
- Citirea alternativă: de exemplu, se citește o propoziție cu voce tare, iar alta în gând; se citesc cu voce tare cuvintele care încep cu o consoană și în gând cele care încep cu o vocală.
- Citirea întârziată: elevul citește în gând și apoi cu voce tare; elevul citește de două ori, prin repetare.
- Citirea consecutivă: un elev care citește mai lent citește după un elev care citește cursiv și invers.
- Citirea prin excludere: textul se citește cu voce tare, se exclud cuvinte la alegere, primul sau ultimul cuvânt din propoziție, cuvintele după virgulă etc.
- Citirea în ștafetă: învățătorul citește prima propoziție sau un alineat, după care solicită un elev să citească mai departe.
- Vânătorul de greșeli: un elev citește până greșește, iar apoi continuă alt elev.
- Citirea în lanț: fiecare citește câte o propoziție, pe rând.
- Citirea pe roluri: ca citirea dialogurilor, imprimă un ritm normal, cerut de conținutul textului.
- Citirea propozițiilor cu jocuri de cuvinte/cu multe sunete identice: sunt citite la început rar, apoi din ce în ce mai repede, în cor și individual.
- Citirea în șoaptă: elevul citește foarte încet, mișcându-și buzele, dar (aproape) fără voce.
- Citirea în gând: se citește un alineat și se formulează o întrebare legată de conținut.
- Citirea selectivă: se selectează din text un fragment care descrie, de exemplu, un obiect sau un personaj.
- Lanțul cuvintelor: se citește un cuvânt, iar elevii subliniază cuvintele care încep cu litera cu care s-a terminat cuvântul precedent. Se citește o propoziție și se subliniază în propoziția următoare orice cuvânt care începe cu litera de la începutul ultimului cuvânt citit anterior.
- Buchețelele: se scrie pe tablă un cuvânt, iar elevii caută în text cuvintele care încep cu fiecare literă din cuvântul respectiv.

✨ ✨ SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, *Resurse educaționale pentru dezvoltarea competențelor de citit-scris la clasa a II-a, Ghid pentru învățători*

PIRAMIDA CUVINTELOR

ARIA VIZATĂ

☐ Conștientizarea fonologică și fonemică	☐ Vocabular
☐ Decodare	☐ Comprehensiune
☒ Fluență	☐ Scriere

MOD DE LUCRU

☒ Individual
☒ Grup mic
☐ Toată clasa

RESURSE

Fișă cu „piramide” (propoziții crescătoare și descrescătoare)

NIVEL DE LITERAȚIE

☐ Emergent	☒ 1
☒ PP	☒ 2
☒ P	☐ 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Pornind de la textul lecturat, pregătiți seturi de enunțuri/propoziții crescânde și descrescânde pentru ca elevii să exerseze fluența citirii. Elevii citesc textele în diverse moduri: în perechi, în lanț, șoptit, cu bătaie din palme, cu voce pițigăiată, de balaur etc.

Furnica.
Furnica e mică.
Furnica mică citește.
Furnica mică citește mult.

Furnicile cară multă mâncare.
Furnicile cară mâncare.
Furnicile cară.
Furnicile.

Păsărel.
Păsărel stă.
Păsărel stă în colivie.
Păsărel stă în colivia mică.

Păsărel călătorește în lumea mare.
Păsărel călătorește în lume.
Păsărel călătorește.
Păsărel.

SURSĂ

Sursa: Asociația Toți Copiii Citesc, Fișe de lucru – Planul Furnicuței, Păsărel și Uma

MINI-CARTE

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

MOD DE LUCRU

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere
- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Fișa de lucru Mini-carte

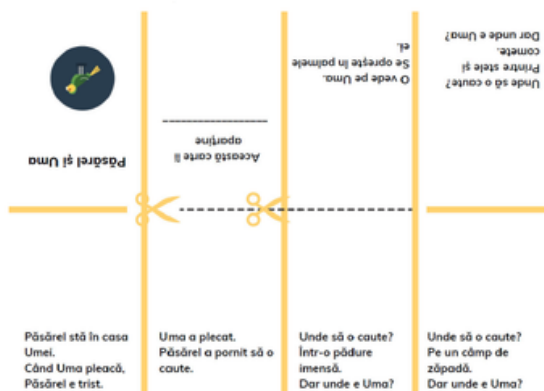
NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent
- 1
- PP
- 2
- P
- 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Mini-carta se realizează dintr-o fișă tipărită pe coală A4, îndoită și decupată după cum se arată în imagine. Pentru tipărire, alegeți setarea „Actual size”.

Coala A4 se pliază o dată pe lungime și de două ori pe lățime. Se taie după cum se arată în fișă de-a lungul liniei punctate și se pliază după cum se arată în imaginile de mai jos. Rezultă o carte de mărime mică (1/8 din A4) care încapă în penar sau în buzunar. Are copertă față (titlul cărții), copertă spate (Această carte îi aparține ...) și șase pagini cu text pentru exersarea fluenței, precum și spațiu pentru ilustrație.

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, Resurse educaționale pentru clasa I, Ghid pentru învățători

CITIREA ÎN COR

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență**

MOD DE LUCRU

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere
- Individual
- Grup mic**
- Toată clasa**

RESURSE

Texte potrivite pentru citirea în cor

[Explicație video](#)

[Demonstrație video](#)

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent
- 1**
- PP**
- P**
- 2
- 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Pregătiți fișe pentru fiecare copil cu poezii ritmate, potrivite pentru citirea în cor.

În timpul activității

Citirea în cor a unei poezii este o modalitate naturală de a exersa citirea repetată pentru dezvoltarea fluenței. Poeziile sunt menite să fie citite/recitate cu voce tare. Cititul poeziilor în cor poate fi distractiv pentru că elevii vor explora potențialul dramatic al poeziei și al vocilor lor proprii.

Scopul pentru care cerem tuturor copiilor să citească în cor este pentru a le menține vocile animate, nu târăgănite. Copiii pot citi alternând volumul vocii (mai tare, mai încet), modulându-și vocea (mai groasă, mai subțire), alternând ritmul (mai alert, mai lent), însoțind citirea de bătăi din palme, cu creionul pe masă, la tobă și altele.

Copiii vor învăța să se concentreze pe sunete și pe ritm dacă sunt provocați să citească astfel încât poezia să sune plăcut, interesant.

Multe poezii pot fi împărțite între două voci. Ideea aici este ca cititorii să mențină ritmul. Perechi de copii pot exersa poezia și alternarea rolurilor până când o pot recita lin împreună. Poate că va fi nevoie să bateți ritmul pentru ei când vor citi prima dată. Efectul dramatic își va spune cuvântul.

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, Resurse educaționale pentru clasa I, Ghid pentru învățători

CITIREA REPETATĂ

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență**

MOD DE LUCRU

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere
- Individual**
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Text la prima vedere,
Fișa 1,
Cronometru
(telefon cu această funcție)

[Explicație video](#)

[Demonstrație video](#)

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent
- PP
- P
- 1
- 2
- 3-4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Alegeți un text cu numărul de cuvinte cunoscut, cel puțin la nivelul de instruire al copilului (aici copilul va cunoaște între 90-95% dintre cuvinte). Acest text ar trebui să fie interesant și cu sens, dar nu prea ușor predictibil (ocoliți textele care au multe repetiții). Pregătiți un grafic de tipul celui din Fișa 1.

În timpul activității

Cronometrați cât timp îi ia copilului să citească textul la prima vedere, calculați-i viteza de citire scăzând din numărul de cuvinte citite pe cele greșite și cereți-i să marcheze în grafic (să coloreze dreptunghiul potrivit de pe coloana Prima citire). Cereți-i să citească a doua oară șamd și urmați același demers: calculați viteza și cereți-i să marcheze celula corespunzătoare. Veți observa împreună cu copilul cum crește viteza de citire cu fiecare recitare.

Alternativ, porniți cronometrul și opriți-l când a trecut un minut. Opriți copilul din citire și numărați câte cuvinte a citit corect în minutul respectiv. Reluați textul de la început, cronometrați un minut, numărați cuvintele citite corect șamd.

După activitate

Colectați graficele individuale (datate) pentru mai multe texte citite repetat și discutați cu copilul cum a evoluat viteza sa de citire în timp.

NOTE

Activitatea se poate realiza și cu mai mulți copii, cu ajustările necesare pentru a cronometra corect și a verifica la fiecare elev corectitudinea citirii.

SURSA

Temple, C. et al (2022). *All Children Read: Teaching for Literacy in Today's Diverse Classrooms*

Elev: _____

Text: _____

Clasă / Nivel: _____

Data: _____

Cum folosești
fișa:

După fiecare citire, colorează căsuța corespunzătoare numărului de cuvinte citite corect pe minut.
Urmărește cum urcă linia ta de progres de la o citire la alta.

Cuvinte/minut	Prima citire	A doua citire	A treia citire
120 – 145			
110 – 120			
100 – 110			
95 – 100			
90 – 95			
85 – 90			
80 – 85			
75 – 80			
70 – 75			
65 – 70			
60 – 65			
55 – 60			
50 – 55			
45 – 50			
40 – 45			
35 – 40			
30 – 35			
25 – 30			
20 – 25			

📄 Valori de referință CCPM pe clase (PEAFC, Bodea-Hațegan et al., 2022)

Percentilă	Clasa I	Clasa a II-a	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
P25 (Q1)	23	49	74	94
P50 – mediană	36	70	94	120
P75 (Q3)	52	90	120	147
P90	70	110	147	171

⚠️ Etaloanele PEAFC sunt construite pe text fix; valorile ATCC (CCPM pe text calibrat) sunt orientative. Interpretați întotdeauna în context – progresul față de punctul de start contează mai mult decât comparația cu norma.

CITIREA IMITATIVĂ

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență**

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual**
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Înregistrare audio și video (cu arătarea textului citit și a ilustrațiilor)

Cod QR carte

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Ajutați elevul să aleagă o carte la nivelul său de instruire, oferindu-i mai multe alternative (vedeți Pachete de literație). Începeți printr-o scurtă discuție despre tema cărții. De exemplu, dacă alegeți Surpriza de ziua lui Tomi, întrebați elevul ce cadou și-ar dori de ziua lui. Verificați dacă elevul înțelege „labe de scafandru”. Apoi anunțați că veți citi o scurtă poveste despre un copil care se gândește la surpriza de ziua lui și veți exersa cititul acestui text până sună natural.

În timpul activității

Prima dată, ascultați înregistrarea fără a-i cere copilului să facă altceva decât să urmărească atent textul și să asculte cititorul. După aceasta, puteți cere să vă spună ce i-a plăcut sau i s-a părut interesant în poveste. La a doua urmărire, opriți înregistrarea după fiecare pagină (excepție - prima pagină de titlu, unde se citește și numele autorilor) și cereți copilului să repete/citească așa cum a auzit cititorul.

La a treia ascultare, cereți copilului să citească alături de cititor (dând sonorul mai încet, dar fără să-l opriți).

La următoarea încercare, puteți alterna citirea astfel încât o pagină să fie citită de copil, iar următoarea să fie vocea înregistrată.

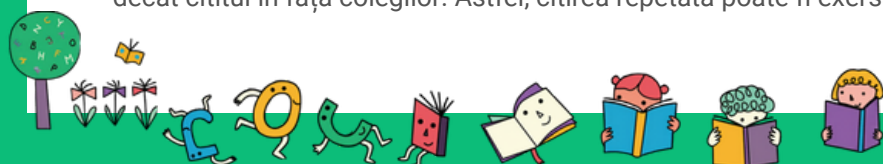
Mai apoi, opriți sonorul și lăsați să ruleze doar înregistrarea video. Cereți copilului să citească singur în ritmul în care se succed paginile arătate în video. Opriți înregistrarea dacă elevul e mult în urmă și oferiți-i suficient timp să citească prima dată în ritmul propriu. Repetați această etapă până când ritmul său ajunge la ritmul citirii din înregistrare.

După activitate

Se pot include în banca de cuvinte acele cuvinte pe care elevul acum a învățat să le citească/recunoască instantaneu. Posibile cuvinte: *miercuri, vineri, sâmbătă, duminică, scafandru, surpriză, comori, cufăr, frățiorule*. Realizați bilețele cu acest cuvinte și exersați recunoașterea lor instantanee.

NOTE

Fluența citirii presupune cititul corect, expresiv și în ritmul natural al vorbirii. Pentru a citi fluent, copiii au nevoie de exercițiu repetat. Cărțile în format audio-video le oferă un „cititor model” și mai multă intimitate decât cititul în fața colegilor. Astfel, citirea repetată poate fi exersată independent.

TEATRUL RADIOFONIC

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență
- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Text cu roluri marcate

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent
- PP
- P
- 1
- 2
- 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Această activitate vizează dezvoltarea citirii fluente și expresive. Este binecunoscut faptul că citirea repetată este cea mai eficientă modalitate pentru dezvoltarea fluenței, însă recitirea (individuală) este plictisitoare. Prin această activitate elevii au un scop pentru a citi repetat același text: să pregătească un scurt teatru radiofonic în care „actorii” nu trebuie să memoreze replicile, deoarece le pot citi, dar trebuie să fie atenți când le vine rândul și să citească fluent și expresiv, astfel ca citirea lor să sune cât mai natural. De aceea, este nevoie de mai multe repetiții a întregii trupe.

Textul potrivit pentru *Teatrul radiofonic* poate fi o povestire cu personaje cât mai numeroase și cu mult dialog. Pregătirea textului poate presupune scurtarea părții narative și renunțarea la părțile descriptive. Pentru fiecare rol/replică, se trece numele personajului la începutul rândului (după cum se arată mai jos). Pot fi mai mulți naratori, funcție de numărul celorlalte roluri, astfel încât fiecare elev să primească un rol (vezi fragmentul de mai jos pregătit după povestea *Plete-Aurii*).

Narator 1:	Au fost odată ca niciodată trei urși care locuiau într-o căsuță în pădure.
Narator 2:	Numele lor erau Tatăl Urs, Mama Ursoaică și Ursuleț. În fiecare dimineață, Mama Ursoaică
Mama Ursoaică:	Cred că încă e fierbinte. Hai să facem o plimbare.
Tatăl Urs:	Ei bine, hai să mergem, Ursuleț. E o zi frumoasă în oraș. Poate ne vom vedea cu un prieten pe drum.
Ursuleț:	Sper!

SURSĂ

Temple, C. et al (2022). *All Children Read: Teaching for Literacy in Today's Diverse Classrooms*

Vocabular

Despre această arie

Dezvoltarea limbajului oral presupune, printre altele, învățarea unor noi cuvinte, îmbogățirea vocabularului. Pentru a vorbi despre ceea ce vedem, gândim și simțim, pe scurt, despre experiențele noastre de viață, avem nevoie de multe cuvinte pentru a ne putea exprima cât mai precis. (Ați auzit, probabil, că în Islanda se folosesc peste 40 de cuvinte pentru a numi tot atâtea feluri diferite de zăpadă.)

Vocabularul joacă un rol important în învățarea cititului. Ca începători, copiii folosesc cuvintele pe care le cunosc în limbajul oral pentru a desluși cuvintele scrise. Să vedem, de exemplu, ce se întâmplă atunci când un cititor începător ajunge la cuvântul „strat” într-un text. Pe măsură ce decodează literele/pronunță sunetele aferente reprezentate de literele s, t, r, a și t, cititorul poate recunoaște (sau nu) că sunetele respective formează un cuvânt familiar pe care l-a auzit (și folosit, poate). Dacă „strat” nu îi este un cuvânt cunoscut, s-ar putea să pronunțe „start”, cuvânt – posibil – mai cunoscut, compus din aceleași sunete, deși ordonate altfel. Cititorii începători au o sarcină mult mai dificilă atunci când au de citit cuvinte care încă nu fac parte din vocabularul lor oral.

Vocabularul este, de asemenea, foarte important pentru înțelegerea celor citite. Cititorii nu pot înțelege ceea ce citesc fără să știe ce înseamnă majoritatea cuvintelor. Din cuvintele cunoscute, ei își compun o imagine mentală care reflectă cele citite. Au nevoie de suficiente elemente de detaliu ca să construiască imaginea și, cu cât mai multe cuvinte cunosc, cu atât crește claritatea imaginii mentale. Cuvintele necunoscute trebuie și ele „schițate”, integrate în cadru, iar sensul poate fi aproximat cu ajutorul elementelor ferme din acea imagine. Cu toate acestea, pe măsură ce copiii învață să citească texte mai complicate, ei trebuie să învețe sensul cuvintelor noi care nu fac parte din vocabularul lor. Aproximările (inferențele) trebuie confirmate (sau corectate) pentru ca acele cuvinte noi să poată deveni ancore ferme pentru lecturi mai avansate.

Cum se manifestă dificultățile cauzate de un vocabular limitat?

Cum percepe copilul?

- „Am auzit un coleg povestind despre un joc și nu am putut să îl înțeleg.”
- „Repet aceleași cuvinte în ceea ce scriu.”
- „Nu-mi place să citesc singur pentru că nu prea înțeleg multe din cuvintele din carte.”

Cum percepe părintele?

- „Copilul meu nu reușește să-mi povestească într-un mod coerent ce s-a întâmplat la școală.”
- „Copilul meu nu leagă cuvinte dintr-o carte cu cuvinte asemănătoare dintr-o altă carte sau din cotidian.”
- „Copilul meu folosește greșit unele cuvinte frecvente.”

Ce observă profesorul?

- Elevul are întrebări referitoare la multe cuvinte care apar în textul potrivit pentru nivelul clasei.
- Elevul folosește un vocabular limitat, când vorbește și când scrie.
- Elevul nu realizează legături între cuvinte din texte sau contexte diverse.

Cum se poate îmbogăți vocabularul?

Putem distinge patru tipuri diferite de învățare a cuvintelor noi:

- învățarea unui sens nou al unui cuvânt cunoscut (de exemplu, se cunoaște sensul cuvântului „pană” ca fiind ceea ce acoperă corpul păsărilor, însă sensul nou de învățat este cel de oprire accidentală a funcționării unui mecanism (pană de cauciuc, pană de curent etc.);
- învățarea sensului unui cuvânt nou reprezentând un concept cunoscut (de exemplu, „omăt” ca sinonim al cuvântului cunoscut „zăpadă”);
- învățarea sensului unui cuvânt nou reprezentând un concept necunoscut (de exemplu, cuvântul și conceptul „hibernare”);
- clarificarea, îmbogățirea și aprofundarea sensului unui cuvânt cunoscut (de exemplu, „mașină”).

Activitățile enumerate mai jos conduc copiii spre explorarea profundă a cuvintelor noi:

- căutarea cuvântului în dicționar, citirea și discutarea definiției/definițiilor;
- căutarea unor cuvinte cu sens identic sau asemănător, respectiv cuvinte cu sens opus (acolo unde există);
- identificarea categoriei de parte de vorbire căreia îi aparține (copiii nu e necesar să cunoască „substantiv”, „verb” șamd, ci pot stabili ce denotă cuvântul – este un obiect sau ființă, este o acțiune, este despre cum arată ceva sau cum se simte cineva etc.);
- încadrarea într-un câmp semantic (de exemplu, are de-a face cu mijloace de transport sau se referă la vreme etc.);
- compararea cu alte cuvinte cu care s-ar putea încurca (de exemplu, „hambar” cu „habar”, și-a „dres” vocea cu „dres” – ciorapii-pantaloni etc.);
- construirea unor enunțuri în care se folosește cuvântul și sensul său este ilustrat relevant (gândirea unor exemple de comunicare din cotidian);
- ilustrarea sensului cuvântului prin desen, mimă, căutarea unor ilustrații grăitoare.

Dacă elevii realizează toate aceste activități, probabil că atât cuvântul (rostit, scris), cât și semnificația sa li se va întipări în memorie. În toate activitățile de dezvoltare a vocabularului, este important să subliniem legăturile multiple dintre cuvinte și să încercăm să introducem cuvinte noi legate de cuvintele cunoscute deja.

În următoarele pagini, prezentăm activități și metode care țintesc dezvoltarea vocabularului.

ARUNCĂ MINGEA

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Minge

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Se citește sau se ascultă povestea zilei, din care se extrag cuvintele noi.

În timpul activității

Aceasta este o activitate de grup. Copiii strigă un cuvânt nou și se aruncă mingea. Echipa care primește mingea va încerca să definească termenul folosind una din cerințe:

- Definește termenul
- Dă un exemplu (folosire în context)
- Găsește sinonime
- Găsește antonime
- Găsește rime
- Folosește sufixe și prefixe

Mingea este aruncată altei echipe care va încerca să răspundă la o altă cerință.

Echipele continuă cu alți termeni până profesorul oprește jocul.

După activitate

Se realizează integrarea noului vocabular în propoziții scrise. Este recomandabil să folosim texte de citit în care se găsesc sinonimele/antonimele cuvintelor exersate.

SURSĂ

Ben Taylor. *Vocabulary: Making it memorable*, Kagan Publishing, 2012

VOCABULARUL DESENAT

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

MOD DE LUCRU

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere
- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Set de patru cuvinte noi/mai puțin frecvente
Hârtie
Unelte de desenat și scris

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent
- PP
- P
- 1
- 2
- 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Pasul 1. Activarea

Explicați pe scurt cum se produce un ecou. Rostiți cu voce tare un cuvânt și alți trei elevi (ecoul 1, ecoul 2, ecoul 3) rostesc pe rând același cuvânt tot mai încet.

Prezentați termenii noi pe rând, explicați-i, dați exemple de folosire a cuvintelor în context și arătați elevilor imagini. De exemplu, pentru „a chicoti, chicotesc”:

Definiție: a râde zgomotos

Exemplu: Copiii se joacă de-a prinselea și chicotesc.

Alegeți apoi elevii care vor fi ecoul. Pronunțați fiecare termen cu o voce animată, iar elevii ecou vor repeta termenii. Repetați procesul de câteva ori, în funcție de dificultatea termenilor. Termenii pot fi însoțiți de inflexiuni ale vocii și de mimică, gesturi care să ajute înțelegerea lor.

Pasul 2. Simboluri

Împărțiți clasa în grupuri de 4. Fiecare elev trebuie să știe numărul său (1, 2, 3 sau 4). Fiecare grupă va primi fișa *Vocabular desenat* și va alege un simbol sau o imagine pe care să o deseneze în dreptul termenilor.

Când elevii au terminat de desenat, spuneți aleatoriu un număr de la 1 la 4. Elevul cu acel număr va sta în picioare, iar ceilalți trei rămân cu mâinile sus.

Se strigă „rătăcit”. Elevii care stau în picioare își caută o altă echipă. Echipa lasă mâna jos când un nou membru li se alătură. Elevii îi arată noului venit desenele lor și îi explică de ce au ilustrat în acel mod termenii. Elevul nou venit va fi atent la explicația colegilor, iar la întoarcerea în echipa sa inițială, va relata cum au ilustrat termenii colegii din echipa vizitată.

Pasul 3. Aprofundare

Fiecare elev din grupă va alcătui oral sau în scris o propoziție cu un cuvânt (dintre cele patru cuvinte țintă) numit de profesor. Pe rând, elevii își vor spune propoziția în grupul lor. Se procedează la fel cu fiecare termen nou.

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, *Resurse educaționale pentru clasa I, Ghid pentru învățători*

CUVINTE CÂNTATE

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

- Vocabular**
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic**
- Toată clasa**

RESURSE

Caiet
Creion

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Se citește sau se ascultă povestea zilei, din care se extrag cuvintele noi.

În timpul activității

Aceasta este o activitate de grup.

Atribuiți câte un cuvânt fiecărei echipe. Folosind brainstormingul, copiii caută să facă asocieri de cuvinte sau fraze cu termenul dat. Echipa compune un cântec ritmat, subliniind cuvintele importante asociate cu termenul dat. Folosindu-se de bătați ritmate, echipa va intona cântecul în fața clasei.

După activitate

Se realizează integrarea noului vocabular în propoziții/texte compuse de elevi. Cântecele reușite se pot învăța de către fiecare copil din clasă la lecțiile de muzică.

SURSĂ

Ben Taylor. *Vocabulary: Making it memorable*, Kagan Publishing, 2012

ALFABETAR

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

MOD DE LUCRU

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere
- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

[Explicație video](#)

[Demonstrație video](#)

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent
- PP
- P
- 1
- 2
- 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Activitatea poate fi desfășurată înainte sau după citirea textului pentru stimularea gândirii și discutării ideilor/cuvintelor esențiale din text.

În timpul activității

Elevii lucrează în perechi sau grupuri de cel mult patru membri și primesc un exemplar cu povestea citită și o Fișă Alfabetar (vezi mai jos).

La primele utilizări ale strategiei, elevii primesc sprijin pentru a identifica acele cuvinte care vor fi scrise sub literele corespunzătoare din alfabetar.

Pentru început, grupul are de găsit nu mai mult de cinci-șase cuvinte, iar treptat numărul crește, dar nu depășește 10-15. Copiii sunt antrenați în formularea de întrebări sau deducerea sensului cuvintelor noi sau explicarea unui termen nou sau a unei idei din text. La finalul activității, fiecare grup împărtășește cu restul clasei ideile discutate.

După activitate

Vocabular desenat: se alege câteva cuvinte, se desenează un simbol potrivit cuvântului și se notează explicația cuvântului și/sau se include cuvântul în context.

A Ă	B Boare – vânt slab, un pic de vânt	C Cloci – stă pe ouă Mama rață mai cloci	D Dărăpănată – Coliba era urâtă și neîngrijită
E Eleșteu – un lac mic	F Fâlfâiau - dădeau din aripi	G Gâfâia – se auzea când trăgea aer în piept	H
I Î	J	K	L Lebăda
M Măcăni – face „mac-mac”	N	O Ogradă – curte Rațele sălbatice arătau altfel decât cele din ogradă.	P Pocită - urâtă
Q	R	S S Șupraviețuit – nu a murit	T Ț Trestii - plante care cresc în bălți și la malul apei.
U	V W	X Y	Z

Exemplu de fișă (Alfabetar) la povestea „Rătușca cea urâtă”.

✦ SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, *Resurse educaționale pentru dezvoltarea competențelor de citit-scris la clasa a II-a. Ghid pentru învățători*

FIŞA 1

A À	B	C	D
E	F	G	H
I Î	J	K	L
M	N	O	P
Q	R	S Ș	T Ț
U	V W	X Y	Z

GĂSEȘTE CUVÂNTUL

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Text lacunar și un set de cuvinte/expresii care pot completa enunțurile și un cuvânt/ o expresie în plus

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

După lecturarea unui text în care apar cuvinte/expresii noi, mai puțin familiare elevilor, se pregătește un text scurt din care se scot 4-5 cuvinte/expresii, inclusiv cele noi (țintă) și se trec sub text. Sarcina elevilor este să plaseze cuvintele/expresiile potrivite în locul potrivit pentru a obține un text coerent.

Exemplu:

Observați expresiile evidențiate în propozițiile de mai jos, preluate din textul *Vrăjitorița Jazzmina*:

- a) Jazzminei îi **chiorăiau mațele** de foame.
- b) Când în fața ei s-a prelins din aer motanul Richcard, ținând mândru bagheta între dinți, Jazzmina a **chiuit de bucurie**.
- c) Vârșolțul stătea proțăpît într-o poieniță sumbră și **urla ca apucatul**.
- d) În luminișul cu copaci fosforescenți, băietanul căzut din senin peste zimbor **își mai venise în fire**.
- e) Hei, doar **n-aveți de gând** să mă lăsați aici! a strigat Batik după ei.

Folosiți patru dintre cele cinci expresiile pentru a completa textul de mai jos, făcând ajustările necesare pentru ca ele să se potrivească în noul context.

Jazzmina _____ să prepare o salată de pimpernele. Ce să facă? Nu mâncase nimic de o zi și _____. După ce _____, s-a apucat să culegă pimpernele, mirodenii, ierburi, le-a spălat, le-a tocat, le-a condimentat, le-a stropit cu ulei și oțet. Când gustă salata din castron, fu atât de mulțumită de ce i-a ieșit încât _____: „Ce bucătăreasă grozavă sunt!”

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, *Ghid de comprehensiune - Vrăjitorița Jazzmina*

CĂUTĂTORII DE CUVINTE

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

- Vocabular**
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual**
- Grup mic**
- Toată clasa**

RESURSE

Fișele de mai jos

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Elevii vor lucra în perechi. Fiecare primește câte o fișă diferită, după cum se arată mai jos. Prima dată fiecare se gândește și completează coloana *Dau un cuvânt*, iar apoi pasează fișa perechii. Primește de la perechea sa fișa și completează coloana *Primesc un cuvânt*.

Numele meu:

Caut niște cuvinte...	Dau un cuvânt	Primesc un cuvânt
care înseamnă același lucru ca TEMĂTOR		
cu sens opus lui HARNICĂ		
care rimează cu COLOSAL		
care începe cu ÎM și răspunde la întrebarea <i>Ce face?</i>		
care se termină în T și răspunde la întrebarea <i>Cum se simte?</i>		
care e înrudit cu GRĂDINĂ		

Numele meu:

Caut niște cuvinte...	Dau un cuvânt	Primesc un cuvânt
care înseamnă același lucru ca MARE		
cu sens opus lui LENEȘĂ		
care rimează cu FURTUNOS		
care începe cu ÎN și răspunde la întrebarea <i>Ce face?</i>		
care se termină în OS și și răspunde la întrebarea <i>Cum este?</i>		
care e înrudit cu FLOARE		

SURSĂ

Ben Taylor (2012). Vocabulary – Making It Memorable, Grades 3-12, Kagan Publishing

Comprehensiune

Despre această arie

Comprehensiunea – capacitatea de a înțelege ceea ce citim – reprezintă esența procesului de citire. Fără ea, cititul este doar o activitate mecanică, lipsită de scop. Cititorii buni citesc cu un scop clar și sunt implicați activ în procesarea celor citite. Ce înseamnă asta?

- Cititorii buni urmăresc un scop. Pot citi instrucțiuni pentru a afla cum să folosească un aparat, pot citi părți relevante dintr-un ghid turistic pentru a se informa despre parcuri naționale, un manual pentru a se pregăti pentru un curs, o revistă pentru divertisment sau un roman pentru a gusta frumusețea literaturii.
- Cititorii buni sunt implicați activ. Ei se gândesc la cele citite în timp ce citesc. Pentru a înțelege ceea ce citesc, cititori buni intră într-un proces cognitiv complicat. Folosind experiențele și cunoștințele lor despre lume, totalitatea cuvintelor, noțiunilor pe care le cunosc, cunoștințele despre structura limbajului și strategii de citire, cititorii buni construiesc activ sensul textului și știu cum să extragă din el ceea ce caută. De asemenea, ei știu când au probleme cu înțelegerea, ce le pune probleme și cum să le rezolve pentru a-și atinge scopul urmărit.

Studiile efectuate pe parcursul ultimelor decenii, multe dintre ele în țările anglofone, au arătat că instruirea specifică pentru dezvoltarea comprehensiunii prin apel la strategii specifice de citire ajută elevii să înțeleagă mai bine, să rețină și să comunice despre cele citite.

Cum se manifestă dificultățile în comprehensiune?

Cum percepe copilul?

- „Îmi ia atât de mult să citesc ceva. Mi-e greu să urmăresc tot ce se întâmplă.”
- „Nu am înțeles despre ce este vorba în cartea aceea.”
- „De ce a făcut asta personajul? Nu înțeleg!”
- „Nu sunt sigur care sunt cele mai importante părți ale acestui text.”

Cum percepe părintele?

- „Copilul meu nu poate rezuma un pasaj sau o carte.”
- „Reușește să ne spună ce s-a întâmplat în poveste, dar nu poate explica de ce s-au întâmplat lucrurile astfel.”
- „Nu poate explica gândurile sau emoțiile posibile ale unui personaj.”

Ce observă profesorul?

- Elevul pare să se concentreze pe aspectele „greșite” ale unui pasaj; de exemplu, se concentrează atât de mult pe detalii, încât pierde ideea principală.
- Nu poate reda succesiunea clară, logică a evenimentelor dintr-o povestire.
- Nu identifică informațiile/ideile cheie dintr-un text informativ.

Cum se poate dezvolta această competență?

- Învățați elevii să formuleze predicții înainte de citirea textului și pe parcursul lecturii, precum și să rezume cele citite cu propriile cuvinte. Ambele strategii consolidează înțelegerea și îi ajută să urmărească „firul roșu” al textului.
- Obișnuiți-i pe elevi să-și pună întrebări despre text în timp ce citesc: „Ce încearcă să facă autorul aici?”, „De ce mi se pare confuz acest pasaj?”, „Ce informație îmi lipsește?”, „Ce altceva ar fi trebuit să-mi spună autorul?”. Aceste întrebări transformă lectura dintr-un act pasiv într-unul activ.
- Predați explicit structura diferitelor tipuri de text. Textele narrative au personaje care, de obicei, întâmpină o problemă, se ajunge la un moment de tensiune maximă, iar apoi urmează o rezolvare. Textele de informare pot descrie, compara sau prezenta o succesiune de acțiuni sau pași de realizat. Când elevii știu la ce să se aștepte, înțeleg mai ușor.
- Discutați sensul cuvintelor importante înainte de lectură, pe parcursul lecturii și după lectură. Alegeți câteva cuvinte-cheie pentru o explorare mai profundă: ce înseamnă, în ce contexte se folosesc, ce alte cuvinte le sunt apropiate ca sens. Nu toate cuvintele necunoscute merită aceeași atenție; selectați-le pe cele cu cel mai mare potențial de transfer.
- Folosiți organizatori grafici (hărți ale poveștii, diagrame cauză-efect, tabele de comparație) care îi ajută pe elevi să structureze informația și să urmărească ce au citit.
- Încurajați elevii să reflecteze asupra celor citite: cum se leagă de experiențele lor?

În următoarele pagini, prezentăm activități și metode concrete care susțin dezvoltarea comprehensiunii.

AUDIEREA ACTIVĂ A POVEȘTII

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

MOD DE LUCRU

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere
- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Carte ilustrată din comerț/
Carte online în format pdf/
Înregistrarea video a cărții
(cu sau fără sunet)

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent
- PP
- P
- 1
- 2
- 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Această activitate presupune ascultarea poveștii sau textului informativ de către copii într-o manieră activă, dirijată de învățător, pentru a sprijini comprehensiunea textului.

Porniți de la coperta cărții. Arătați copiilor coperta, citiți titlul indicând pe rând cuvintele, citiți numele autorului, ilustratorului, traducătorului (dacă e cazul) și al editurii.

Dacă aveți exemplare suficiente pentru fiecare copil, cereți-le să-și scrie numele pe prima pagină (Această carte îi aparține ...). Arătați-le unde; ajutați elevii care nu reușesc să-și scrie numele singuri.

Arătați-le și exersați cum se răsfoiește cartea cu grijă. Cereți-le să răsfoiască și ei cartea, pagină cu pagină. Cereți-le să indice și ei titlul cărții, unde e text scris (unde citim).

Citiți îndreptând cartea spre copii pentru a vedea ilustrațiile sau folosiți videoproiectorul. Parcurgeți (citiți, urmăriți) textul asigurându-vă că fiecare copil vede ilustrațiile.

Opriti-vă de 2-3 în timpul lecturii, în momente semnificative ale narațiunii, pentru a cere elevilor să spună ce cred că urmează să se întâmple. Cereți-le, de asemenea, să spună ce îi face să creadă acel lucru. După ce ați parcurs următorul fragment, întrebați dacă ceea ce au crezut că se va întâmpla s-a întâmplat sau dacă povestea a continuat altfel decât și-au imaginat.

De exemplu, la povestea „Pantofii lui Mili”, puteți întreba elevii: *Ce credeți, va ști melcul unde sunt pantofii lui Mili? La cine credeți că o va trimite girafa pe Mili?*

Opririle sunt o ocazie bună și pentru a verifica înțelegerea poveștii până la acel punct. Evitați, pe cât posibil, formulările precum „personajele”. Folosiți mai degrabă: *Să ne amintim cu ce animale s-a întâlnit Mili. Țineți minte la cine a trimis-o girafa? Ce făceau maimuțele când Mili s-a dus la ele?*

Încurajați copiii să ia cartea acasă și să roage un părinte, frate/soră mai mare să le recitească povestea.

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, *Start bun în clasa pregătitoare, Ghid pentru învățători*

ORDONEAZĂ EVENIMENTELE

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Fișa *Ordonează evenimentele*,
Carte tipărită/
Carte în format online/
Înregistrarea video a cărții

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Se audiază/se citește povestirea în manieră activă, elevii fiind antrenați în discuții despre personaje, anticiparea întâmplărilor.

În timpul activității

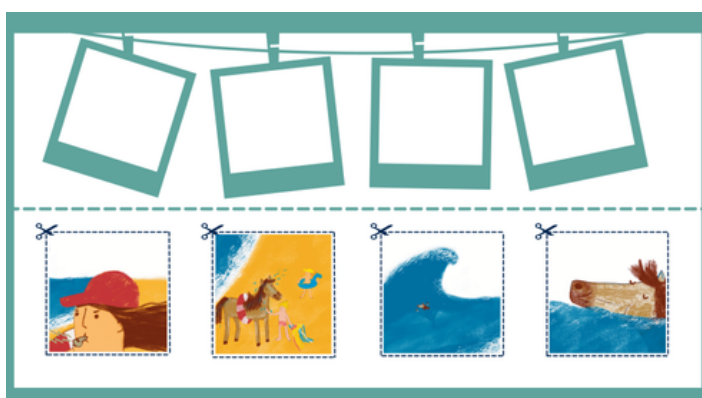
Pregătiți o fișă cu 4-5 mici imagini din cartea citită, așezate în ordine aleatorie (vezi imaginea de mai jos). Cereți elevilor să decupeze imaginile din Fișa de lucru: *Ordonează evenimentele*. Identificați împreună cu ei prima imagine. Stabiliți de unde se poate ști că este prima: ce se vede? Alocați timp pentru ordonarea ilustrațiilor. Încurajați elevii să arate și să explice unui coleg de ce a stabilit acea ordine.

Elevii vor lipi imaginile în ordinea apariției în text. Dacă nu își amintesc sau nu sunt siguri de ordinea corectă, pot răsfoi cartea sau învățătorul poate relua lectura. Alternativ, înainte de a lipi ilustrațiile decupate, se poate urmări din nou înregistrarea textului citit.

Pentru elevii care pot citi (începând cu clasa 1), imaginile se pot înlocui cu propoziții sau pot fi însoțite de propoziții.

După activitate

După ce au ordonat imaginile din poveste, elevii pot alcătui propoziții pe baza lor, oral.

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, *Start bun în clasa pregătitoare, Ghid pentru învățători*

REPOVESTIRE CU IMAGINI

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Carte cu ilustrații, cartonașe cu câteva ilustrații preluate din carte

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Se citește cartea de două ori, cu imaginile îndreptate spre copii. Se privesc cu atenție ilustrațiile și se observă detalii.

În timpul activității

Copilul primește cartonașe cu imagini preluate din carte, imagini care denotă momente sau elemente semnificative din povestire.

Prima sarcină a copilului este să așeze imaginile în ordine. Pentru a-l ajuta, se poate răsfoi din nou cartea și observa imaginile. Apoi, i se cere să spună povestea folosindu-se de cartonașe. Se pot adresa întrebări ajutoare pentru a sprijini repovestirea.

După activitate

Produsul rezultat poate fi fotografiat pentru a fi adăugat în portofoliul copilului.

Copilul poate desena elementele cele mai îndrăgite sau partea care i s-a părut cea mai interesantă din poveste.

ROATA ÎNTREBĂRILOR

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Fișa *Roata întrebărilor*, agrafă de birou, creion

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3-4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Esența activității este antrenarea elevilor să formuleze întrebări. Atunci când se folosește o carte ilustrată, acestea pot fi întrebări legate atât strict de text, cât și de ilustrațiile care însoțesc textul.

Se audiază povestirea în manieră activă, elevii fiind antrenați în discuții despre personaje, anticiparea întâmplărilor.

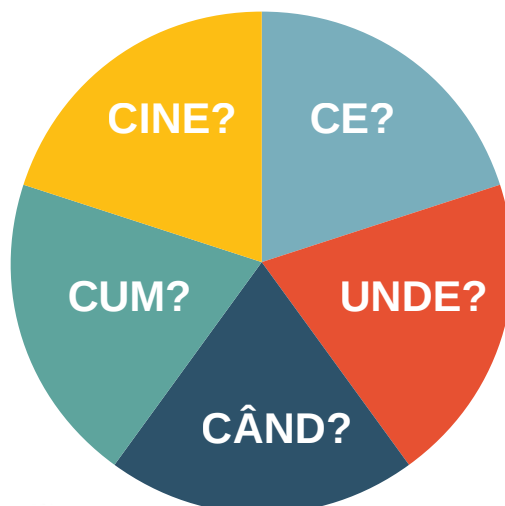
Folosiți fișa de lucru *Roata întrebărilor* pentru a-i obișnui pe elevi cu formularea întrebărilor despre poveste. Dați exemple pentru fiecare tip de întrebare (*Unde e grădina? Cine lucrează în grădină? Ce insecte ajută plantele? Cum a reușit Alin să salveze grădina?*).

Chemați un elev în fața clasei și cereți-i să rotească agrafa prinsă în centrul roții cu vârful unui creion (așa cum se arată în imagine). Apoi elevul va formula o întrebare despre poveste cu acel cuvânt asupra căruia s-a oprit agrafa. Elevul adresează întrebarea colegilor și le cere să răspundă. Apoi numește pe cel care să răspundă. Niciun elev nu poate răspunde la mai multe întrebări într-o singură zi decât dacă nimeni altcineva nu ridică mâna/nu știe răspunsul. Elevul care răspunde corect la întrebare vine să rotească agrafa și să formuleze întrebarea următoare. Întrebările nu se pot repeta.

După ce elevii s-au obișnuit cu această activitate, ea poate fi realizată în perechi sau în grupuri mici.

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, *Start bun în clasa pregătitoare, Ghid pentru învățători*

LECTURA PREDICTIVĂ

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Text narativ cu opriri marcate
Tabelul predicțiilor

Cod QR carte

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Această strategie ghidează lectura unui text la prima vedere prin faptul că elevii parcurg fragmente ale povestirii și se opresc să formuleze predicții. Dacă textul este deja cunoscut elevilor, nu folosiți acest demers deoarece nu va exista elementul de suspans esențial în punctele de oprire.

Înainte de toate, este important să decideți care vor fi punctele de oprire în povestire. Acestea ar trebui să fie momente în care povestirea poate lua o turnură sau alta, unde personajele au de făcut o alegere. De exemplu, povestirea „Să cumpărăm cărți!” (Biblioteca cu sclipici) ar putea fi fragmentată după cum se arată mai jos.

Fragmentul 1:

Într-o zi, bunicul ne-a dat niște bani, mie și fratelui meu.

- Mergeți și cumpărați-vă cărți, ne-a spus el.

Am fost foarte bucuroși. Amândoi adorăm cărțile și ne place mult să citim. Oare să mergem la cumpărături imediat? Mai târziu? În aceeași zi? A doua zi?

Prima oprire. Se completează, pe prima linie, primele două coloane în Tabelul predicțiilor.

Oprise	Ce crezi că se va întâmpla?	De ce crezi asta?	Ce s-a întâmplat, de fapt?
1			
2			
3			

Tabelul predicțiilor

Fragmentul 2:

Am decis să mergem imediat.
Să mergem la supermarket? La librărie? Putem merge singuri? Am decis să mergem la librărie, doar noi doi. Amândoi adorăm librăria. Este mică, dar are o mulțime de cărți.
Librarul este foarte prietenos cu noi. Ne ajută întotdeauna să ne alegem cărți.
Oare să aleg o carte cu multe imagini? O carte cu multe povești? O carte mică? Nu reușeam să mă decid.

A doua oprire. Se completează ultima coloană din prima linie și coloanele 1 și 2 din a doua linie în Tabelul predicțiilor.

Fragmentul 3:

Nu știam ce carte să alegem.
Librarul ne-a zâmbit.
- Veniți să vedeți, spuse el. Aici sunt cărți despre animale, acolo despre mașini, iar celelalte despre războaie. Alegeți ce vă place.
Am ales câteva cărți. Fratele meu a ales și el câteva. M-am așezat pe jos. Fratele meu, pe un scaun.
Ne-am cufundat în lectură. În librărie era liniște deplină. Nu se auzea niciun zgomot.
A trecut o oră. Au trecut două ore. După tot acest timp, știam ce cărți să cumpărăm.

A treia oprire. Se completează ultima coloană de pe a doua linie și coloanele 1 și 2 din a treia linie în Tabelul predicțiilor.

Ultimul fragment:

Librarul ne-a zâmbit. Eu am ales o carte mare cu multe povești în ea. Fratele meu a ales o carte cu benzi desenate.
Ne-am grăbit spre casă. Am sărit pe patul bunicului. El ne-a luat în brațe și am citit ore întregi.

Se completează ultima coloană de pe a treia linie în Tabelul predicțiilor.

Asociația Toți Copiii Citesc, Resurse educaționale pentru dezvoltarea competențelor de citit-scris la clasa a II-a, Ghid pentru învățători

ACTIVITATEA DIRIJATĂ DE LECTURĂ

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

MOD DE LUCRU

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere
- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Exemplare din textul fragmentat pentru fiecare elev

[Explicație video](#)

[Demonstrație video](#)

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent
- PP
- P
- 1
- 2
- 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Se împarte textul, care poate fi narativ sau informațional, în 4-5 fragmente logice. Pregătim câte o întrebare/sarcină pentru fiecare fragment. Sarcinile sau întrebările se vor referi la cele mai importante aspecte ale fragmentului în ordinea în care acestea apar în text.

Citirea pe fragmente cu ghidarea comprehensiunii va fi precedată de o activitate de previzualizare a textului (nu citirea sa), de formulare de anticipări, de exemplu prin arătarea unor ilustrații din text și/sau oferirea unor termeni cheie din textul ce urmează a fi citit.

În timpul activității

Adresăm întrebările/dăm sarcinile înainte de citirea fragmentului relevant în care se poate afla răspunsul. Pentru un text narativ, câteva exemple de cerințe ar putea fi, pe fragmente diferite:

- Citiți pentru a afla cine este personajul principal, unde și când are loc întâmplarea.
- Citiți mai departe pentru a afla care este problema cu care se confruntă personajul principal.
- Citiți mai departe pentru a afla ce face personajul pentru a rezolva problema.

Cereți-le să citească în liniște fiecare fragment, apoi implicați-i într-o discuție. La nevoie, pot reciti cu voce tare pasajul care le susține răspunsul.

După activitate

Puteți să-i stimulați pe elevi ca după lectură să completeze un jurnal, de exemplu *Jurnalul cu sLipici*.

NOTE ȘI SURSĂ

Pentru textele informative, demersul rămâne același: citirea în gând a fiecărui fragment este precedată de întrebări și urmată de discuții. Întrebările profesorului dirijează atenția elevilor spre aspectele importante, iar ei parcurg textul cu scopul de a găsi răspunsul. Prin folosirea repetată a metodei, elevii vor învăța să-și stabilească scopuri proprii pentru lectură.

Temple, C. et al (2022). *All Children Read: Teaching for Literacy in Today's Diverse Classrooms*

CITEȘTE ȘI POTRIVEȘTE

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

MOD DE LUCRU

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere
- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Enunțuri preluate din text informativ și set de întrebări (vezi modelul de mai jos)

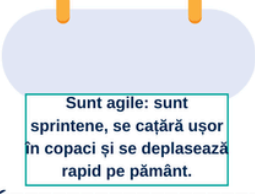
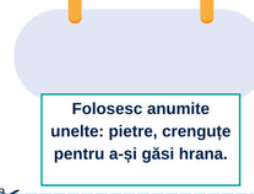

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent
- PP
- P
- 1
- 2
- 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Această activitate de antrenare a comprehensiunii necesită potrivirea unor enunțuri cu întrebările la care răspund. Elevii citesc atent atât enunțurile, cât și întrebările. Pentru a veni în sprijinul lor, oferiți un exemplu, gândind cu voce tare, astfel încât elevii să înțeleagă raționamentul pe care să-l facă pentru a potrivi enunțurile cu întrebările. De exemplu, explicați că acele cuvinte care descriu acțiuni vor apărea probabil atât în întrebare, cât și în enunț (de exemplu, se hrănesc, folosesc etc.), dar că în unele enunțuri se repetă astfel de cuvinte din mai multe întrebări. Aceste enunțuri necesită gândire mai multă. Explicați, de asemenea, că întrebările care conțin „de ce” probabil că vor primi un răspuns care include „deoarece” sau „pentru că”.

Puteți pleca de la enunțuri și le puteți demonstra elevilor formularea câte unei întrebări pentru fiecare dintre cele șase fragmente de text. Întrebați elevii: *La ce întrebare ar putea răspunde aceste informații?*

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, *Resurse educaționale pentru dezvoltarea competențelor de citit-scris la clasa a II-a, Ghid pentru învățători*

ILUSTRĂM ȘI POVESTIM

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

MOD DE LUCRU

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere
- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Tabelul *Cineva... Dorește... Dar... Apoi... În final*

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Rezumarea este un proces de comprehensiune foarte important. Ea presupune surprinderea aspectelor esențiale (fără de care povestea nu ar mai fi aceeași), sintetizarea lor și ignorarea detaliilor sau informațiilor secundare.

Această activitate are scopul de a asigura înțelegerea textului prin repovestire urmărind o structură universală a povestirilor și mai apoi realizarea rezumatului. Repovestirea poate necesita recitirea întregii povestiri sau a unor părți care nu au fost clar înțelese; implică discuții despre personaje, locul, timpul acțiunii și succesiunea întâmplărilor pentru ca apoi elevii să găsească, de asemenea, cele mai bune forme de reprezentare prin desen.

 Spune povestea cu cuvintele tale. Ilustrează răspunsul, urmărind aspectele cheie din tabel.

Cineva 	Dorește 	Dar 	Apoi 	În final

Titlul: .....

Rezumat: .....

.....

.....

.....

SURSA

Asociația Toți Copiii Citesc, *Resurse educaționale pentru dezvoltarea competențelor de citit-scris la clasa a II-a, Ghid pentru învățători*

CITIRE ȘI INTEROGARE

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Flipchart cu trei coloane:
întrebări de vocabular
întrebări de rememorare
întrebări de deducție

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Se exersează identificarea a trei tipuri de întrebări (întrebări de vocabular, întrebări de rememorare, întrebări de deducție) prin oferirea de multiple exemple. Întrebările puse de copii sunt scrise pe *post-it*-uri și lipite în coloanele potrivite din tabel.

În timpul activității

Se citește textul pe fragmente. Se citește întreg paragraful sau de la un subtitlu la altul. În timp ce elevii citesc, notează termenii cheie pe marginea textului. Folosind termenii cheie ca ajutor, se recapitulează materialul citit formulând întrebări: de rememorare, de vocabular și de deducție. Se scriu întrebările elevilor pe *post-it*-uri. Se caută răspunsurile, care se notează pe cealaltă față a hârtiei/ bilețelului.

După ce elevii au avut circa 20 minute pentru această activitate, vor spune care sunt termenii pe care i-au notat, ce întrebări au formulat și ce răspunsuri au primit.

După activitate

Aceste întrebări se pot folosi ca ghid pentru înțelegerea textului.

NOTE

Se lucrează cu noțiunea de termeni-cheie.

SURSĂ

Temple, C. et al (2022). *All Children Read: Teaching for Literacy in Today's Diverse Classrooms*

ANALIZA PERCEPȚIILOR: CE VĂD? CE AUD? CE SIMT?

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Copie a textului pentru fiecare elev, caiet de notițe sau fișă de lucru

NIVEL DE LITERAȚIE

☐ Emergent	☐ 1
☐ PP	☒ 2
☐ P	☒ 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Se alege un text predominant descriptiv sau cu câteva pasaje descriptive. Lectura textului se realizează ghidat de către profesor, pe fragmente. Pasajul descriptiv se parcurge după cum se prezintă mai jos.

În timpul activității

Pentru a veni în sprijinul elevilor ca aceștia să perceapă cât mai clar pasajul descriptiv, profesorul pregătește un tabel precum cel din anexă (sau cere elevilor să realizeze un tabel cu trei coloane în caiet și să marcheze coloanele precum în exemplul de mai jos). Apoi demonstrează elevilor cum să-l completeze, recitind textul atent, separând simțurile: văzul, auzul și tactilul/olfactivul. Această activitate se bazează pe faptul că e nevoie ca în mintea cititorului (atent) să se creeze o imagine pe baza lecturii textului, imagine care se construiește parțial din cele comunicate de autor, dar parțial din cele „văzute” sau „auzite” sau „simțite” de către cititor, care umple golurile lăsate de autor. În completarea tabelului, se pot marca acele elemente care sunt oferite de autor pentru a se distinge de cele adăugate de cititor.

Elevii pot completa tabelul individual sau în perechi sau în grupuri de 3-4. Nu se încurajează depărtarea de text, ci translatarea textului în imagini, sunete, percepție tactilă, emoții, impresii.

După activitate

Imediat după activitate, profesorul invită elevii să se gândească la strategie și la felul în care i-a invitat să „umple golurile” în textul scris de autor. După discuții, va concluziona că această activitate se poate realiza independent de fiecare dată când citim un pasaj în care autorul se străduiește să ne creeze o anumită stare prin prezentarea unor elemente ale spațiului poveștii/ narațiunii.

Profesorul poate cere elevilor să deseneze imaginea creată prin completarea tabelului.

NOTE

Abordarea descrisă mai sus este nu doar o strategie de comprehensiune, ci se urmărește ca elevii să devină din ce în ce mai strategici în abordarea textelor descriptive. Pentru aceasta este nevoie să conștientizeze demersul folosit de profesor, să se implice metacognitiv.

SURSĂ

Temple, C. et al (2022). *All Children Read: Teaching for Literacy in Today's Diverse Classrooms*

Exemplificare pe un fragment din „Visul licuriciului” de Laura Pamfiloiu

De la fereastra camerei lui se vedea toată pădurea. Stejarii bătrâni și mofturoși își scuturau crengile grele alungând vântul, iar plopii înalți salutau plini de respect trecerea câte unui vultur. Vedea și puiul de brad, vorbăreț și tare nerăbdător să se amestece în discuțiile brazilor mari. Pe vremea aceea, pădurile erau pline de vise. Creșteau nestingherite la umbra ciupercilor, uneori le găseai sub mușchiul moale de pe scoarța copacilor, iar în diminețile răcoroase de vară stăteau tolănite pe câte o frunză de nufăr.

Ce văd

pădurea
stejari bătrâni
crengi mișcându-se
plopi înalți legănându-se în vânt
vulturi în zbor, deasupra
coroanei pădurii
brazi mici și mari
ciuperci cu tulpină înaltă
mușchi
modelul de pe scoarța copacilor
frunză de nufăr
amestec de nuanțe de verde,
maroniu, gri, alb-gălbui

Ce aud

pufăitul stejarilor mofturoși
foșnet de frunze
pocnituri de crengi uscate
croncănit de ciori
triluri de păsări
glasul copilăresc al bradului mic
vocea groasă a brazilor mari

Ce simt

pământ reavăn
miros de frunze mucegăite
răcoare
atingerea acelor de brad
ceva jucăuș
calm, relaxare
atingerea razelor de soare care
răzbat prin coroana copacilor
aer curat
ceva misterios, imbold să caut
ceva ascuns
anticipare plăcută

INTEROGAREA AUTORULUI

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

MOD DE LUCRU

- Vocabular
- Compreensiune**
- Scriere
- Individual**
- Grup mic**
- Toată clasa**

RESURSE

Textul ce urmează a fi citit

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Alegeți un pasaj pe care veți demonstra această strategie elevilor. Pasajul ar trebui să permită discuții profunde, la care elevii să poată contribui alături de dvs. Pentru început, folosiți un text literar/ficțiune.

În timpul activității

Începeți prin a demonstra activitatea pentru elevi. Pentru aceasta, puteți recurge la gândirea cu voce tare (făcându-vă gândirea despre text transparentă în fața elevilor). Demonstrați gândirea asupra unor întrebări precum:

- Ce vrea oare să spună autorul aici?
- Ce imagine mentală vrea autorul să-mi crez despre această scenă? Ce anume din text mă ajută?
- Oare de ce acum ne spune acest lucru autorul? Ce mă face să cred asta?
- Oare de ce folosește autorul acest cuvânt/această expresie? Ce alt cuvânt/expresie la fel de puternic(ă) ar fi putut folosi?
- Ce vrea autorul să simt față de acest personaj? Ce mă face să cred asta?

Pentru a exersa, expuneți în loc vizibil aceste întrebări (sau întrebări asemănătoare, dar similar de generale – nu particularizate pe text) sau oferiți fiecărui elev bilețele pe care ele sunt scrise.

Dacă lucrați cu toată clasa sau cu un grup, cereți-le elevilor să citească în perechi și să își adreseze, precum și să încerce să răspundă la întrebări, chiar speculând despre intențiile autorului.

După activitate

După încheierea lecturii, puteți să le cereți elevilor să își imagineze că autorul e prezent și să formuleze întrebări. Aici răspunsurile pot fi mai speculative. Un elev cu imaginație bogată (sau dumneavoastră) poate juca rolul autorului, iar ceilalți îi pot adresa întrebări precum:

- Ce te-a determinat să scrii acest text/poveste etc.?
- Cum ai ales locul și timpul? De ce acestea?
- Cum ai ales numele personajelor?
- Cum altfel te-ai mai gândit că ai putea încheia povestea? etc.

NOTE

În cazul acestei strategii, adresarea/formularea întrebărilor este cel puțin la fel de importantă ca formularea răspunsurilor. „Ce te face să crezi asta?” este o întrebare standard pe care e bine să o adresăm de fiecare dată când copiii dau răspunsuri la întrebările deschise.

Învățându-i pe copii să se gândească la autor și la intențiile sale, le oferim sprijin pentru a înțelege textul, dar și pentru a înțelege ce opțiuni are, cum gândește și ce instrumente folosește un scriitor.

SURSĂ

Beck, I.L., & McKeown, M.G., Hamilton, R.L., & Kugan, L. (1997). *Questioning the Author: An Approach for Enhancing Student Engagement with Text*. Newark, DE: International Reading Association

ȘTIU - VREAU SĂ ȘTIU - AM ÎNVĂȚAT

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

MOD DE LUCRU

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere
- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Tabel cu trei coloane, cu coloanele marcate: Știu/Vreau să știu/Am învățat

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent
- PP
- P
- 1
- 2
- 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Știu - Vreau să știu - Am învățat (SVI) este o activitate structurată care se pliază pe fazele naturale ale învățării. Se folosește pentru ghidarea lecturii unui text de informare. Informațiile cunoscute deja, întrebările care vor ghida învățarea și noile informații se prezintă alăturat, într-un tabel după cum se arată mai jos.

Știu	Vreau să știu	Am învățat

Tabelul SVI

Această manieră de ghidare a învățării le permite elevilor să realizeze conexiuni personale înainte de explorarea noului conținut, precum și să își stabilească scopuri proprii pentru citire.

După enunțarea subiectului lecției și a termenului cheie, elevii se gândesc la ce știu (sau cred că știu) despre el. Se pornește astfel de la activarea cunoștințelor sau experiențelor anterioare ale elevilor referitoare la subiectul textului ce urmează a fi citit și se completează individual coloana Știu. Apoi elevii sunt ghidați să se gândească în mod independent sau prin colaborare la întrebări pe care le au în legătură cu subiectul și completează coloana Vreau să știu. În timpul sau în urma lecturării unui text despre subiectul respectiv, elevii își notează răspunsurile în coloana Am învățat.

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, Resurse educaționale pentru dezvoltarea competențelor de citit-scris la clasa a II-a, Ghid pentru învățători

SISTEMUL INTERACTIV DE NOTARE PENTRU EFICIENTIZAREA LECTURII ȘI GÂNDIRII (SINELG)

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Fișă cu textul ce urmează a fi citit sau cartea personală pe care se pot face notări, creion, tabelul SINELG - opțional

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Acest demers este potrivit pentru lectura textelor informative. Se fac activități specifice prelecturii și care au legătură cu textul ce urmează a fi citit.

În timpul activității

Elevii citesc independent un text, cu creionul în mână. Pe măsură ce citesc, pun coduri pe marginea textului astfel:

- informații confirmate de text: V (bifă)
- informații noi, nemaîntâlnite până acum: + (semnul plus)
- informații infirmate/contrazise de text: - (semnul minus)
- informații confuze sau idei care merită să fie explorate pe mai departe: ? (semnul întrebării)

După citirea textului, se citesc pasajele notate de copii (prin sondaj). Se notează întrebările, respectiv informațiile confuze, care merită să fie cercetate, pentru a le lămurii. Se discută textul.

NOTE

Informațiile se pot reda într-un tabel cu patru coloane. Capul de tabel va fi marcat cu cele patru simboluri aferente celor patru categorii de informații, în care - după citirea textului integral - elevii notează ideea din pasajul marcat cu simbolurile respective.

SURSĂ

Temple, C. et al (2022). *All Children Read: Teaching for Literacy in Today's Diverse Classrooms*

RELAȚIA ÎNTREBARE - RĂSPUNS

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

MOD DE LUCRU

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere
- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Fișă cu textul ce urmează a fi citit sau cartea personală, Foaie de flipchart

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent
- PP
- P
- 1
- 2
- 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Se citește textul în moduri variate, cu voce tare sau în gând.

În timpul activității

În urma citirii textului, pentru a-și adânci înțelegerea textului, elevii vor formula patru tipuri diferite de întrebări pe care le vor nota în patru cadrane ale unui tabel (împărțit ca în tabelul de mai jos) astfel:

ÎN TEXT	ÎN CAPUL TĂU
CHIAR ACOLO La aceste tipuri de întrebări se vor găsi răspunsurile integral în textul lecturat – cel care răspunde trebuie doar să le localizeze. Pentru cei care întâmpină dificultăți în înțelegerea textului citit, și aceste întrebări ușoare pot prezenta o provocare.	AUTORUL ȘI TU Aceste întrebări se bazează pe informații oferite în text, dar cititorii trebuie să lege acele informații de experiența lor proprie. Deși răspunsurile nu apar în text, cititorii trebuie să citească textul și să-l interpreteze pentru a putea răspunde la ele, trebuie deci să proceseze conținutul ideatic al textului.
GÂNDEȘTE ȘI CAUTĂ Pentru a formula răspunsuri la aceste tipuri de întrebări, se vor combina informații oferite în mai multe locuri în text. Bazându-se în principal pe informațiile conținute de text, cititorii trebuie să conecteze două sau mai multe idei prezente câteodată chiar în propoziții adiacente.	DOAR TU Aceste tipuri de întrebări de fapt nu necesită citirea textului, deoarece se poate răspunde la ele și dacă nu s-ar fi luat la cunoștință conținutul ideatic al textului. Pentru a răspunde, cititorii trebuie să facă apel la cunoștințele și experiențele lor de viață legate de temă.

NOTE

Strategia are avantajul că îi obligă pe elevi să se gândească la întrebări *și* dincolo de limitele textului. La formularea întrebărilor elevii pot lucra în grupe. Grupele pot face schimb de întrebări pentru ca cei din altă grupă să răspundă la întrebările oferite.

SURSĂ

Raphael, T.E., & Au, K.H. (2005). *QAR: Enhancing comprehension and test taking across grades and content areas*

SPUNE CE CREZI

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Fișa de lucru *Spune ce crezi*,
instrument de scris

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Această activitate presupune exprimarea unor reflecții și judecăți despre textul citit. Urmați instrucțiunile din fișa de lucru. Propozițiile pot fi completate oral sau atât oral, cât și în scris. Versiunea scrisă va necesita mai mult timp, dar și în cazul alegerii acestei versiuni, este important ca elevii cu competențe mai puțin avansate de comprehensiune și de formulare a unor mesaje orale să aibă model de exprimare a opiniilor.

 Completează propozițiile de mai jos. Aruncă cu zarul pentru a decide care propoziție să o completezi.

1. Cea mai hazlie întâmplare din poveste ...

2. Cea mai surprinzătoare întâmplare din poveste ...

3. Cea mai importantă parte din poveste ...

4. Partea preferată din poveste ...

5. Ce nu am înțeles din poveste ...

6. Ce aș adăuga la poveste ...

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, *Resurse educaționale pentru dezvoltarea competențelor de citit-scris la clasa a II-a, Ghid pentru învățători*

CERCUL DE LECTURĂ

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Carte potrivită/cărți potrivite pentru copii

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent
- PP
- P
- 1
- 2
- 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Cercul de lectură este o activitate de învățare prin cooperare, care urmărește dezvoltarea competențelor de înțelegere a textului. Se urmărește, alături de cititul fluent și expresiv, formarea capacităților de înțelegere profundă prin analiza detaliată a textului din diverse perspective.

Activitățile unui cerc de lectură pot include:

- lectura mai multor texte diferite pe aceeași temă (de exemplu, text animale de companie, despre un lucru pierdut și găsit, despre cărți, despre joacă și joc),
- transformarea textului în bandă desenată,
- diverse activități care încurajează deschideri spre arte.

Cercurile permit lectura în grup, discuții pentru explorarea textelor și împărtășirea impresiilor. De obicei, la cercurile de lectură, elevii dintr-o grupă citesc aceeași carte care este discutată pe parcursul lecturii. Este nevoie să alegeți cartea atent pentru a putea fi citită – cu sprijin – și de către elevii mai lenți.

Profesorul este model, el oferă întrebări și – la nevoie – răspunsuri (poate face acest lucru gândind cu voce tare), moderează discuția fără să domine și invită alți elevi să discute adresând întrebări. Profesorul îi ajută pe elevi să învețe noi roluri într-un cerc de lectură (să se asculte unul pe altul, să se centreze pe subiect, să selecteze anumite pasaje sau informații indicate din text).

Elevii pot primi roluri specifice diferite. De exemplu, aceste roluri țin de gestionarea grupului de elevi:

- controlorul – are grijă ca toată lumea să înțeleagă sarcina de lucru;
- cercetașul – cere informații necesare de la alte grupuri sau de la profesor;
- cronometrul – are grijă ca grupul să se centreze pe sarcină și ca lucrul să se desfășoare între limitele de timp stabilite;
- ascultătorul activ – repetă sau reformulează ce au spus alții;
- încurajatorul – îndeamnă fiecare membru al grupului să contribuie;
- sintetizatorul – trage concluziile în urma discuțiilor din grup avute pe marginea materialelor date;
- raportorul – va prezenta la final ceea ce s-a lucrat în grup;

Rolurile de mai jos țin de sarcinile de lectură:

- cititorul cu voce tare – citește grupului materialele scrise;
- căutătorul de citate – are rolul de a căuta pentru ceilalți citatele pe care vor să le discute;
- investigatorul – caută informațiile necesare rezolvării cerințelor;
- călătorul – realizează traseul pe care textul studiat îl sugerează;
- interogatorul – formulează întrebări pe marginea textului;
- detectivul de cuvinte – caută cuvintele noi în dicționar și le explică grupului;
- ilustratorul – ilustrează textul/fragmente sugestive din text.

🌟🌟 SURSĂ

Temple, C. et al (2022). *All Children Read: Teaching for Literacy in Today's Diverse Classrooms*

Scriere

Despre această arie

Scrierea nu începe cu litera A. Înainte ca un copil să fie pregătit să formeze litere și să ortografieze corect cuvinte, el trece printr-un proces lung de (re)descoperire a ceea ce este scrierea, a felului în care funcționează, a relației dintre sunete și semne grafice. Copiii care cresc înconjurați de texte scrise, care au multiple ocazii să deseneze, să traseze semne pe hârtie, să observe adulții scriind, ajung la școală cu intuiții solide despre scriere. Cei care nu au avut această expunere au nevoie de mai mult sprijin explicit și de mai multe ocazii de a experimenta.

Dezvoltarea scrisului urmează un traseu recognoscibil, descris de cercetători prin mai multe etape: de la scrierea pre-comunicativă (semne fără legătură cu sunetele) la scrierea semi-fonetică, la etapa fonetică și, în final, la ortografierea convențională. Fiecare etapă are logica ei: copilul nu greșește, ci experimentează. Înțelegerea acestui traseu îi ajută pe profesori să interpreteze corect ce văd în caietele copiilor și să intervină la momentul potrivit cu demersuri potrivite.

Scrierea presupune, pe de o parte, realizarea semnelor grafice ale codului alfabetic respectând convențiile aplicabile de orientare pe pagină, de formare a literelor, de ortografiere a cuvintelor și enunțurilor, cu semnele de punctuație adecvate, iar pe de altă parte, generarea de idei, crearea sau compunerea conținutului mesajului.

Cum se manifestă provocările cauzate de scriere?

Cum percepe copilul?

- „Nu știu cum să scriu asta – nu știu ce litere să pun.”
- „Literale îmi ies invers sau nu stau pe rând.”
- „Îmi iau mult timp să scriu și uit ce voiam să spun.”

Cum percepe părintele?

- „Copilul meu evită să scrie și renunță repede când i se cere să scrie ceva.”
- „Copilul meu scrie foarte greu: literele îi ies tremurat, inegal sau în oglindă.”
- „Scrie doar câteva litere dintr-un cuvânt sau mănâncă litere.”

Ce observă profesorul?

- Elevul întâmpină dificultăți în formarea literelor – presiune inegală pe creion, litere de mărimi foarte diferite, orientare inversată a literelor.
- Redă doar unele sunete (cele mai proeminente) din cuvânt.
- Nu transferă în scris ceea ce știe despre litere și sunete din activitățile de citire.
- Nu lasă spațiu între cuvinte.
- Are dificultăți în a susține un efort de scriere mai lung: se blochează după primul cuvânt, nu știe ce să scrie, obosește rapid.

Cum se poate îmbunătăți această competență?

Scrierea se dezvoltă cel mai bine atunci când copiii au ocazii frecvente de a o exercita în contexte cu sens, nu doar exerciții de caligrafie, transcriere, copiere sau dictare, ci situații în care scrierea servește unui scop real. Totodată, scrierea inventată nu este o problemă de corectat imediat, ci o etapă necesară: copiii care sunt încurajați să scrie cum pot, înainte de a stăpâni ortografia convențională, progresează mai rapid atât la scriere, cât și la decodare.

Iată câteva direcții practice pentru sprijinirea scrierii:

- Creați un mediu bogat în texte scrise. Afișați în clasă alfabetare cu litere mari și mici, pereți de cuvinte legate de teme în lucru, poezii și mesaje scrise cu litere suficient de mari pentru a fi citite de toți copiii. Mediul vizual este un sprijin constant, fără efort suplimentar din partea profesorului.
- Scrieți în văzul copiilor. Demonstrați procesul scrierii: gândiți cu voce tare, scrieți pe tablă, arătați cum formați literele, cum vă opriți să vă gândiți la un cuvânt. Copiii învață din modelare directă.
- Introduceți scrierea interactivă. Compuneți împreună cu clasa texte scurte, invitând copiii să contribuie cu litere, cuvinte sau idei. Este o punte între modelarea directă și scrierea independentă.
- Organizați atelier de scriere. Chiar și la clasa pregătitoare, copiii pot parcurge pași simpli: aleg un subiect, desenează, scriu câteva cuvinte sau propoziții, împărtășesc cu un coleg. Atelierul de scriere nu trebuie să fie complicat – important este să fie regulat.
- Folosiți lecții focalizate scurte. Când observați că mai mulți copii au aceeași dificultate (de exemplu, nu lasă spații între cuvinte sau nu folosesc majuscula la început de propoziție), pregătiți o activitate de 10 minute dedicată clarificării aceluia aspect specific. Arătați un exemplu, lucrați împreună, cereți-le să-și revadă propriile texte și să rescrie corect.
- Integrați scrierea în activitățile zilnice. Liste de cumpărături pentru colțul de joacă, invitații pentru un eveniment al clasei, mesajul de dimineață, instrucțiuni pentru îngrijirea unui animal; toate acestea sunt contexte în care scrierea capătă sens și copiii sunt motivați să o exerseze.
- Urmăriți progresul și interveniți la momentul potrivit. Dacă un copil rămâne în etapa parțial fonetică mai mult decât colegii, are nevoie de sprijin suplimentar explicit: de activități de asociere sunet-literă, de segmentare fonemică însoțită de scriere, de feedback imediat și specific.

În următoarele pagini, prezentăm activități și metode concrete care vizează dezvoltarea scrierii.

SCRIEREA ÎN COMUN

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

MOD DE LUCRU

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere
- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Foi mari de flipchart,
Markere

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent
- 1
- PP
- 2
- P
- 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Folosim o carte cu ilustrații sau o imagine, o ghicitoare sau poezie pe baza căreia purtăm discuții ca să stimulăm interesul copiilor.

Scrierea în comun este o activitate prin care învățătorul arată, scriind în văzul copiilor, felul în care cuvintele se împart în sunete și se scriu cu litere, implicând copiii în activitate.

După ce citește o poveste sau discută despre o temă interesantă, învățătorul adună copiii în jurul unui flipchart sau la tablă și le cere să îl ajute să scrie despre eveniment. Prima dată cad de acord asupra unei propoziții scurte pe care vor să scrie. De exemplu: „Un pompier a venit la școală.” Copiii spun propoziția de mai multe ori pentru ca fiecare să conștientizeze cuvintele.

Apoi învățătorul spune:

Acum vom scrie primul cuvânt, Un. Cine ne poate spune ce litere trebuie să scriem?

Un copil spune literele U, N. Învățătorul scrie încet pe coala de flipchart. Apoi spune:

Am scris Un. Acum care este următorul cuvânt pe care vrem să-l scriem? Da, așa este, pompier. Este un alt cuvânt, așa că voi lăsa spațiu între Un și prima literă a acestui cuvânt.

Învățătorul își pune degetul după Un ca să demonstreze spațiul.

Care este primul sunet pe care îl auzim în pompier? Da, este /p/. Ce literă vom folosi pentru a scrie asta? Da, litera p. Cine vrea să vină la tablă să scrie litera acesta?

Se compune astfel un text constând din 3-4 enunțuri simple. Textul rezultat se expune pe peretele clasei.

SURSA

Temple, C. et al (2022). *All Children Read: Teaching for Literacy in Today's Diverse Classrooms*

SCRIERE CREATIVĂ - SIMȚURI

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

MOD DE LUCRU

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere
- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Tabelul simțurilor
(vezi imaginea de mai jos)

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent
- PP
- P
- 1
- 2
- 3 - 4

Descrierea activității

După citirea unei povestiri, ca activitate de scriere imaginativă, cereți elevilor să-și imagineze personajul principal în trei locuri diferite (înțelegând că în poveste nu se vorbește despre aceste locuri). De exemplu, după citirea poveștii *Șosețică și micile creaturi*, elevii sunt invitați să și-l imagineze pe Șosețică într-un sertar, în mașina de spălat și în coșul cu jucării. Elevii se gândesc și notează răspunsuri scurte la întrebările din prima coloană a tabelului. Încurajați răspunsurile cât mai specifice.

 Imaginează-ți că îl însoțești pe Șosețică în călătoria sa. Completează tabelul cu informații sau desene în funcție de locul în care a ajuns Șosețică.

	Într-un sertar	În mașina de spălat	În coșul cu jucării
Ce poți vedea?			
Ce poți auzi?			
Ce poți simți?			
Ce poți mirosi?			
Ce poți citi?			

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, *Resurse educaționale pentru clasa I, Ghid pentru învățători*

JURNAL DE LECTURĂ

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Fișa de lucru: *Jurnal*

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent 1
- PP 2
- P 3 - 4

Descrierea activității

Jurnalul de lectură este locul unde elevul poate nota informații și impresii despre cartea pe care o citește. Pe fișa de jurnal se vor nota titlul și autorul sau autorii, impresii despre carte exprimate printr-un cuvânt, o aromă, o culoare pe care elevul le asociază cu cartea citită, personajul sau personajele preferate. Fișa are spațiu și pentru desenat. De asemenea, elevul poate aprecia cartea printr-un număr de stele atribuit.

 Realizează o pagină de jurnal pentru cartea „Îmbrățișări în oraș”.

Titlul: .....

Autorii: .....

Cartea într-un cuvânt: .....

Cartea într-o aromă: .....

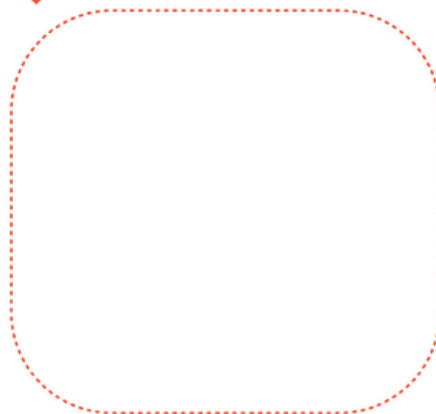
Cartea într-o culoare: .....

Personajul preferat:

.....

 Desenează partea preferată din carte.

Colorează atâtea stele câte consideri că merită cartea.

SURSA

Asociația Toți Copiii Citesc, *Resurse educaționale pentru dezvoltarea competențelor de citit-scris la clasa a II-a, Ghid pentru învățători*

SCHIMBAREA PERSPECTIVEI

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Cartea/ textul
poveștii/fragmentele
relevante pentru fiecare elev/
grup

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent
- 1
- PP
- 2
- P
- 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Această activitate de scriere este o extindere a unei activități de lectură. După explorarea textului narativ, propuneți-le elevilor să vă gândiți la acțiunea poveștii din perspectiva unui alt personaj.

De exemplu, după lectura cărții *Vrăjitorița Jazzmina*, de Florin Bican, cu ilustrații de Andra Calligaro, puteți propune explorarea perspectivei lui Batik scamatorul.

Cereți elevilor să recitească povestirea (doar fragmentele care țin de căutarea baghetei, nu și cele despre acțiunile Jazzminei, de la Capitolul 4 încolo), urmărind scenele în care apare și „băietanul” Batik.

În fiecare scenă, elevii se vor gândi la următoarele: *Ce vede Batik? Ce aude Batik? Oare la ce se gândește? Oare cum se simte?*

Îndemnați-i să se gândească mai ales la aspectele pe care autorul nu ni le destăinuie: atunci când treceau dintr-o lume în alta, când au ajuns în lumea vârșolțului, când au ajuns înapoi în târg și lumea a fost încântată de numărul său.

Acordați-le 20-25 de minute să rescrie una sau mai multe scene din perspectiva lui Batik. Elevii pot scrie în grup mic sau în perechi. Puteți să le propuneți începutul: „Când am aterizat în lumea aceea ciudată, cu copaci fosforescenți, m-am trezit înșfăcat de o pocitanie...”. Spuneți elevilor că vor scrie ca și cum ei ar fi Batik. Explicați: „am aterizat” - eu am aterizat; „m-am trezit” - eu m-am trezit. Punctați că ceea ce scriu va trebui scris ca și cum ei ar fi Batik: *am văzut, am simțit, m-am îngrozit* etc.

După ce au terminat de scris, invitați voluntari să citească textul creat în fața clasei.

Colegii urmăresc și oferă feedback, acordând atenție mai ales modului în care „scriitorii” au reușit să redea ce gândea și cum se simțea Batik.

SURSĂ

Fletcher, R., Portalupi, J. (2007), *Craft lessons: teaching writing K-8*, Stenhouse Publishers

ROL - AUDITORIU - FORMAT - TEMĂ (RAFT)

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

Materiale pentru scriere

NIVEL DE LITERAȚIE

- Emergent
- PP
- P
- 1
- 2
- 3 - 4

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII

Înainte de activitate

Se începe cu un brainstorming de grup. După ce s-a stabilit tema (de exemplu, O zi în lumea insectelor), se stabilesc rolurile, adică cei care pot să scrie despre temă – persoane sau obiecte, animale personificate. Tot prin brainstorming se face o listă de persoane care ar putea fi destinatarii textelor scrise, ca apoi, în funcție de aceștia, să se stabilească formele textelor care se vor construi.

În timpul activității

Implicați elevii în inventarierea tuturor „persoanelor” care pot scrie despre acest subiect. Ar putea scrie un profesor, un cercetător, un elev, un blogger, un gândac etc. Scrieți aceste persoane în prima coloană (Rol). Acum identificați, împreună cu elevii, auditoriul (destinatarii mesajelor); cu alte cuvinte, cui s-ar putea adresa aceste „persoane” care ar scrie despre insecte. De exemplu: cercetătorul s-ar putea adresa unui public general (nu doar altor cercetători); elevul s-ar putea adresa colegilor; bloggerul unui public de cititori. Treceți aceste categorii în a doua coloană. În sfârșit, gândiți-vă la forma pe care ar trebui să o aibă textul scris. De exemplu: o scrisoare oficială, pagină dintr-un jurnal personal, o reflecție personală, un afiș, o petiție atribuită gândacului etc. Dacă am face un tabel organizatoric, el ar putea arăta așa (vezi pagina următoare).

Elevii se vor grupa. Fiecare grupă va alege (sau i se va atribui) un rol, un auditoriu și o formă dintre cele propuse și va scrie/schița un scurt text în funcție de opțiunile făcute.

În funcție de scopurile urmărite, se poate pune accentul în activitatea de scriere pe varietatea formelor mesajului scris, pe co-prezență, alături de limbajul scris, a altor tipuri de mesaje (imagini); pe rolurile asumate – acestea pot fi lăsate la libera alegere sau pot fi impuse de către profesor.

După activitate

Puteți invita în Scaunul autorului reprezentanți ai grupelor care să prezinta lucrările, urmate de discuții și feedback.

NOTE

La sfârșit, se pot „publica” toate materialele afișându-le pe perete.
Ca extindere, elevii pot răspunde în scris la mesajele primite de la alte grupuri, intrând în rolul destinatarilor inițiali.

SURSĂ

Temple, C. et al (2022). *All Children Read: Teaching for Literacy in Today's Diverse Classrooms*

TEMA O ZI ÎN LUMEA INSECTELOR

Roluri asumate de emițător	Auditoriu (destinatar)	Forme
Biolog	specialiști	email
Blogger	public larg	știre interviu
Scriitor	sieși	jurnal personal povestire
Elevi implicați într-un proiect	alți copii	fișă de observare
Un gândac	copiilor	afiș „Salvati insectele”

MAREA CARTE DESPRE...

ARIA VIZATĂ

- Conștientizarea fonologică și fonemică
- Decodare
- Fluență

- Vocabular
- Comprehensiune
- Scriere

MOD DE LUCRU

- Individual
- Grup mic
- Toată clasa

RESURSE

coli de flipchart, creioane (colorate), carioci etc. pentru scris și desenat

NIVEL DE LITERAȚIE

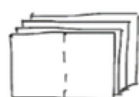
- Emergent
- 1
- PP
- 2
- P
- 3 - 4

Descrierea activității

Această activitate se poate realiza la CLR sau ca extindere la AVAP. În funcție de tema abordată în unitatea de învățare, puteți crea o carte despre animale, insecte, jocuri, familie șamd.

Pentru a pregăti cartea, copiii vor desena, în grupe mici, ilustrații pentru fiecare propoziție, de exemplu, din textul compus la ABEL pe coli A4 – landscape. O grupă va fi responsabilă cu realizarea copertei cărții. În timpul în care elevii desenează, transcrieți fiecare propoziție a textului creat pe câte o fâșie de hârtie astfel încât să semene cât mai mult posibil cu textul inițial (să fie același tip de litere, de aceeași mărime). Urmăriți instrucțiunile din desen pentru a realiza marea carte și lipiți ilustrațiile copiilor pe paginile cărții, împreună cu propozițiile.

Cartea mare se poate citi/prezenta altor clase din școală sau părinților ca produs al activității clasei întregi.

Tăiați o coală de flipchart în două și le puneți una peste alta.

Împăturiți aceste coli în două

Puteți să capsăți sau să coaseți colile pe mijloc

Sau puteți să le găuriți și să le legați cu o sfoară

Lipiți în carte imaginile create de copii pe coli A4

SURSĂ

Asociația Toți Copiii Citesc, Resurse educaționale pentru clasa I, Ghid pentru învățători

BIBLIOGRAFIE

- Beck, I.L., & McKeown, M.G., Hamilton, R.L., Kugan, L. (1997). Questioning the Author: An Approach for Enhancing Student Engagement with Text. Newark, DE: International Reading Association
- Ben Taylor. Vocabulary: Making it memorable, Kagan Publishing, 2012
- Raphael, T.E., & Au, K.H. (2005). QAR: Enhancing comprehension and test taking across grades and content areas. The Reading Teacher, 59, 206-221
- Fletcher, R., Portalupi, J. (2007). Craft lessons: teaching writing K-8, Stenhouse Publishers
- Scripcariu, M., Kovacs, M. (2024). Toți copiii citesc. Start bun în clasa pregătitoare. Ghid pentru învățători, https://toticopiiicitesc.ro/wp-content/uploads/2025/11/Final_Ghid_Metodologic_Clasa_pregatitoare.10-titluri.pdf (ultima accesare 21.05.2026)
- Scripcariu, M., Kovacs, M. (2024). Toți copiii citesc. Resurse educaționale pentru clasa 1. Ghid pentru învățători, https://toticopiiicitesc.ro/wp-content/uploads/2025/05/Ghid-metodologic-pentru-Invatatori_cls-I_FINAL.pdf (ultima accesare 21.05.2026)
- Scripcariu, M., Kovacs, M. (2024). Toți copiii citesc. Resurse educaționale pentru dezvoltarea competențelor de citit-scris la clasa a II-a. Ghid pentru învățători, https://toticopiiicitesc.ro/wp-content/uploads/2025/11/Final_Ghid-metodologic-pentru-Invatatori_clasa-a-2-a_42-pag.pdf (ultima accesare 21.05.2026)
- Temple, C. A., Ogle, D., Crawford, A. N., Freppon, P., Temple, C. (2022) All Children Read: Teaching for Literacy in Today's Diverse Classrooms, 5th edition, Pearson
- Target the Problem, Reading Rockets, <https://www.readingrockets.org/helping-all-readers/why-some-kids-struggle/target-problem> (ultima accesare 21.05.2026)

Alte resurse

- <https://toticopiiicitesc.ro/resurse-educationale/> (ultima accesare 21.05.2026)

❖❖ NOTIȚE ȘI OBSERVAȚII

❖❖ NOTIȚE ȘI OBSERVAȚII

Pentru resurse gratuite, te invităm să
descoperi platforma noastră:

CURS

RESURSE

